

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 4/23.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal

15L

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 600 Lej.
Fél évre 300 Lej.
Negyed évre 150 Lej.
Havonta 50 Lej.

Hirdetések díjazás szerint.
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Szünetekben 50 banival
több.

Elkésünk!

Évek óta mételezi a lakás-szükség az egészséget és erkölcsöket. Tulzsfoltóság, járványok és alkalomszülte együttélések. Megromlott teljesen az erkölcsi és társadalmi élet; mindenütt betegségek, bűnözések, amit tétlenül nem szabad állandó állapottá fejleszteni. A kivezető út — az építkezés. De ki építkezzék, amikor a termelésbe és kereskedésbe fektetett tőke hozadéka sokszorosan felülmúlja az ingatlanba fektetett tőkének még a minimális kamatokat sem megközelítő hasznát? Csak az, akit erre kényszeríteni lehet! A külföldi törvényhozások — Különösen Csehszlovákia és Jugoszlávia — részben a tőkelihozadékoknak az építkezésekbe való belekényszerítése, részben pedig építkezési célokra olcsó állami kölcsönök nyújtása által, megindították évek előtt a segélyakciót, — hogy a lakások szaporításával ezek a rettenetes állapotok enyhítenek s végül megszűnjenek.

Prágában, Belgrádban a lakáshiány már a múlt emlékei közé tartozik; igaz, hogy a kényszer mögött 20—30 évi törlesztésre az építkezési érték 75—90 százaléka erejéig 70 százalékos (évi!) államkölcsön áll rendelkezésre adómentességgel és korlátlan rendelkezési szabadsággal.

A mi törvényhozásunk is foglalkozott az építkezés problémájával s megoldásként megalkotta az 1921. évi július 23-iki törvényt az építkezések előmozdításáról. (Dedica pentru incurajarea constructiilor de eladizi), amelyben kötelezőleg előírja, hogy mindama, kereskedelmi és ötmillió alaptőkével rendelkező ipari vállalatok, amelyek bérhelyiségeket vesznek igénybe és saját székházai és alkalmazottaik lakásaiul saját épületeik nincsenek, kötelesek az építkezést legkésőbb 1925-ben megkezdeni és 1927-ben befejezni. Még egyetlen érdekelt vállalat sem mozdult meg. A törvény kötelezi az érdekelteket, hogy 1921-től kezdődőleg a mérleg szerinti tiszta nyereség 25 százalékát évenként építkezés céljára tartalékolják.

Melyik aradi vagy temesvári vállalat tette ezt meg? Egyik sem!

Akik az építkezési kötelezettségüknek nem tesznek eleget, 1925-től kezdődőleg a béreikkel egyenlő összegeket lesznek kötelesek évenként befizetni az országos építési alapba, az ipari vállalatok pedig a nyereségük 50 százalékáig terjedhető összegeket, amelyeket közadók módjára állapítanak meg és

hajtanak be. Ebből az alpból fog-nak építkezési kölcsönöket kapni azok a vállalatok, amelyek az előirt kötelezettségeiknek eleget tettek s kölcsönre van szükségük az építkezések befejezéséhez.

Az itteni vállalatok ugyíatszük akkor fognak megmozdulni, segítségért memorandumozni és deputációzni, amikor már késő lesz.

Dr. Gross Ignác.

Az erdélyi magyarság utja.

(Vita a Magyar Pártról. — Beadvadás egy román pártba. — Mit csináltak a románok a magyar parlamentben? — Magyarok maradunk!

Az erdélyi sajtóban az utóbbi napokban cikkek jelentek meg, amelyekben a cikksírók annak a fel-fogásnak adnak kifejezést, hogy az erdélyi magyarságnak, illetve a magyarságot reprezentáló Magyar Pártnak csatlakoznia kell valamilyen román parlament párt-hoz. Érvül azt hozzák fel, hogy a magyarság jelenlegi parlamenti képvisellete alig pár emberre szorítkozik, távol áll a lakosság igazi számarányától, tehát elengedhetlenül fontos és szükséges, hogy a magyarság egy már régebben működő és eredményes működést kifejtő román parlamenti csoporttal együtt működjék. Szerintük, ha egy ilyen együttműködés reali-zálható lehetne, úgy a várt siker sem maradna el, a románság is bizonyos közeledést látna a magyarság részéről. Legfontosabb érvül azt hozzák fel, hogy a Magyar Párt mai szervezetében nem hiú kifejezője a magyarságnak, nem komoly képviselője Erdély-összmagyarságának. Az a tény, hogy egy ilyen gondolatot be akarnak dobni a köztudatba, mind járt lá is váltja a kritikát. A kritika tömören összefoglalható annyi-ben: egy ilyen ötlet felvetése abszurd, keresztülvitele lehetetlen-ség és az esetleges várható eredmény nagyon is kétséges.

Maradjunk csak magyarok!

Ez meg nem dönthető igazság, a magyar faj karaktere, ideológiája és egész világfelfogása ellentmond minden más elméletnek. Ezek nem jól bevált politikai frázisok, minden európeai politikusnak tisztában kell lennie azzal, hogy a „vér nem válik vízzé“ elve élő axioma. Erre legjobb példa a románság, amelyből 1867. óta a Tiszák, Bánffyák, Wekerlék és Apponyiak sem tudtak magyarokat nevelni. De meg sem próbál-

koztak ezzel és csak kissé kell megerősítenünk emlékező tehetségünket, mindjárt emlékezzünk rá, hogy a magyar parlamentben volt román nemzeti párt sohasem működött együtt valamilyen magyar csoporttal: minden időközön át megmaradtak románoknak. Tehát most, a viszonyok változásával tőlünk sem lehet kívánni, vagy elvárni, hogy ha bevonulunk a román parlamentbe, — akár számarányunkhoz mérten többen, akár csak kevesen — ezt ne mint magyarok, hanem mint román ellen-zék, vagy kormánypárt egy alosztálya tegyük. Nekünk itt Erdélyben magyaroknak kell maradnunk, akár elismerik jogainkat, akár nem. A trianoni békeszerződés csak területi nagyobbodást jut-tatott Romániának, de ugyanakkor a nagyhatalmak által garantált pontokban elismertette Romániával a csatolt erdélyi területen élő magyar kisebbség létezésének tényét. Tehát nekünk parlamenti és parlamenten kívül csak magyaroknak szabad lennünk. Ezt parancsolja minden érdekünk.

Kritika a Magyar Pártról.

Objektív vizsgálat után mi sem mondhatunk egyebet, minthogy a Magyar Párt mai szervezetében tényleg nem hiú kifejezője az erdélyi magyarságnak. Az erdélyi magyarság még mindig az osztályra tagozódás elvének alapján áll. A még megmaradt arisztokrácia valahogyan elzárkózik az aktivitás elől, a munkásság a szocialista táborba tömörült, az intellektuális erős akarással Kolozsvárt szeretnék az új centrumnak megtenni és innen várnak valami kezdeményezést, a polgárság talán az egyedüli támasza lenne a Magyar Pártnak, míg a parasztság néma és idegenkedéssel fogad minden új városi gondolatot, amit a faluba

akarnak plántálni. A Magyar Pártban nincsen meg az a szervező erő, hogy az új hazába szakadt magyarságot egy táborba tömörítse, hiányzanak hozzá a keretek, a szabad mozgási lehetőség.

A mai meglevő Magyar Párt azonban még korántsem jelenti azt, hogy ne lehessen egy új, széles demokratikus alapokra fektetett, Erdély magyarságának fel-fogását hiven visszatükröző Magyar Párt. Át kell szervezni, fel kell frissíteni ezt a pártot, el kell menni a polgárhoz, a munkáshoz, lateinerhez, intellektuálhoz és paraszthoz és meg kell vele értetni, hogy egy táborba kell tömörülni. Az eddigi gyenge aktivitást egy erőteljes aktivitásnak kell felváltani. Mi nem bízhatunk másban, csak saját magunkban és ha meg akarjuk mutatni létezésünket, úgy ezt komolyan, keményen kell tennünk. Bármelyik román parlamenti csoporthoz csatlakoznánk is, ez a csoport, idegen lenne előttünk és mi is előttük. A román parlamenti csoportok elsősorban is románok. Nem marad tehát más ut számunkra, mint továbbra is magyarnak maradni. Ehhez azonban szükséges, hogy megtanuljunk az állam nyelvét, hogy kezünkben legyen egy erős fegyver és hogy képviselőink minél nagyobb számban vonuljanak be a parlamentbe.

Erős parlamenti pártot!

Ha igaz az a sokszor és sokat hangoztatott frázis, hogy a kormánynak, illetve a románságnak csak haszna lehet egy erős, intelligens és osztatlan magyar kisebbségből, úgy igaznak kell lenni annak is, hogy előnye lenne egy erős, kritikaképes parlamenti csoportból is. Hiszen az a tény, hogy akcióképes magyar parlamenti csoport létezne, visszautasítana minden „Budapest felé kacsintgató“ vádat. Értse meg már egyszer mindenki: itt Erdélyben senki sem néz Budapest felé, mi dolgozni, alkotni, termelni és politizálni akarunk. Román állampolgároknak tartjuk magunkat, román államnak fizetünk adót, gyermekeink román hadseregben katonáskodnak, tehát Romániában is akarunk küzdeni politikai jogainkért, de magyaroknak maradva. Hiszen Goga Oktavián, akinek nagyvona

luságát még ellenfelei sem vontathatják kétségbe és akinek jó román voltáról még a legjobb románok is meg vannak győződve, maga mondja egy ma megjelent nyilatkozatában: „Ez a Magyar Párt körülbéli ugyanaz a történelmi formula, amely a régi rezsim alatt népiünket egy pártba tömörítette. Ugyanaz a törekvés nyilatkozik meg itt a magyaroknál.” De még ezeket is mondja Goga: „Elismerem a Magyar Párt plattformját és jogosultságát. Késznek nyilatkozom nemcsak félredobni a megáldott, hanem szóba állva a párt vezetőiből. Kész vagyok arra, hogy közösen megvizsgáljuk min-

den oldalról a magyar problémát és összeegyeztetve ezt a román állam érdekével, e két nép között a becsületesebb összhang megteremtését megkíséreljük.”

Nem is kell semmiféle megjegyzés ezekhez a szavakhoz. Magyar Pártra szükségünk van. Dolgozni és harcolni tudó erős magyar tömörülésre. Ezt kell megcsinálni és akkor sohasem merülhet fel a gondolata valamilyen román parlament párttal való együttműködésnek. Senki se veszítse el a hátát a mai világban a helyzet miatt. A politikát nem a mániák csinálják és a Holnap még sokat hozhat...

Korlátozzák a természetes jég használatát.

(Az aradi egészségügyi bizottság döntése.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi egészségügyi bizottság legutóbbi ülése szabályozta a természetes és a műjég használatát. Dr. Cucu főorvos ugyanis azt tapasztalta, hogy az elmúlt télen mintegy 15.000 métermázsas természetes jéget raktároztak el az aradi jégvermekben. Ezt a hatalmas jégmennyiséget a Marosból és egyéb egészségtelen vízi csatornákból szedték össze. A természetes jég használata gyakran hozzájárulhat a betegségek előidőzéséhez és ezért a főorvos indítványára következő határozatot fogadta el az egészségügyi bizottság:

— Mindazon üzletekben, ahol nyersen fogyasztandó élelmiszert így: felvágottat, vaját, tejet, halat, szalonnát stb. árúsítanak, ezek lehűtésére a kereskedők kizárólag műjéget kötelesek hasz-

nálni. A vendéglőkben, éttermekben, kávéházakban, ahol a jéget zárt palackban lévő italok lehűtésére használják, a természetes jéget is igénybe vehetik azzal a kikötéssel, hogy minden esetben a jég és a lehűtendő ital között áthatolhatatlan válaszfal legyen. Ha ugyanezen helyiségekben nyersen fogyasztandó élelmiszert is árúsítanak, azt külön jégszekrényben kizárólag műjéggel szabad hűteni. Cukrászdaikban és mindenütt, ahol fagyaltot készítenek és árúsítanak, csak műjég használható. Mészárszékben csak ott használhatják a természetes jéget, ahol kizárólag húst árúsítanak, de azzal a feltétellel, hogy a hús és a jég között áthatolhatatlan válaszfal legyen, ha a mészárszékben felvágottat is tartanak, akkor ennek lehűtésére külön jégszek-

rény és csakis műjég használható.

Az aradi egészségügyi bizottság fenti határozatával más városok példáját követte, s annak szigorú keresztülvitelével a közegészségügyet hathatós mértékben szolgálja.

Sport.

A válogatottak Aradon.

(Saját tudósítónktól.) Vasárnap nagyjelentőségű sportesemény színhelye lesz a Gloria sporttelepe. Románia válogatott csapata fog játszani Arad város válogatottjai ellen. A mérkőzést Markovics Miksa, a legkiválóbb erdélyi bírók egyike vezeti. A két csapat a következő felállításban veszi fel a küzdelmet:

Nemzeti válogatott: Lúdvig (Unirea, Timisoara), — Barta (Törekvés, Oradea Mare), Kozovics (TAC) — Gokub (TAC), Kirigii (Nagyvárad AC), Fazekas (Victoria, Cluj) — Tanzer (Kisvárd), Guga (Universitatea, Cluj), Weizer (Unirea), Rónay (NAC), Dröschler (NAC).

Arad város válogatott csapata: Pártos (Gloria) — Mágori (Gloria), Singer (AAC) — Ch. Vojka (Gloria), Palinkás (AAC), Weichelt (ATE) — Szabó László (Gloria), Vasvári (Gloria), Romváry (AAC), Présoszyk (Gloria), Auer II. (AMTE.)

Az aradi csapat összeállítása a csatársort illetően a legjobb. A fedezetsor is kiválóan meg fogja állni a helyét. A védelem azonban nem a legjobb satszokkal indul. Singer válogatása helyes, mert ő ma Arad legjobb bekkje. Mágori

azonban nem való reprezentatív csapatba, amint azt a legutóbbi mérkőzéseken is bebizonyította. Pártos nem fogja tudni a kaput jól megvédeni, határozottan hanyatló formát mutatott az utóbbi időben. Az aradi egyesületek nem rendelkeznek ugyan kapus-fenomenekkel, azonban Löwenbergnek az ATE kapusának beállítása sokkal szerencsésebb lett volna, aki feltétlenül jobb mint Pártos. Érthetetlen Gogus mellőzése. Mágori helyére csakis őt lehet beállítani.

— Uj vívőkursus. Május 1-től kezdve mindennap reggel 6 órától 9-ig. Beiratkozni Aradon, a vívőteremben.

— TMTE.—AMTE. barátságos footballmérkőzés hétfőn d. u. 5 órakor Aradon, a Gloria óvartéri sporttelepén. Előzőleg d. u. 3 órakor AAC. old-boys—Gloria-CFR. old-boys bajnoki mérkőzés. Délután 8 és 10 órakor ifjúsági mérkőzések.

— Kerékpárverseny. Az aradi „Meteor“ kerékpár club hétfőn délután 3 órai kezdettel a pécskai országúton rendezi ezidei házi versenyét.

Véres korcsmai verekedés.

Az aradi Radnai-uti Három csillag vendéglőben az éjszaka folyamán véres verekedés történt. Két cigány borozás közben összeverekedett és késsel támadt egymásra. A verekedőket az előhívott rendőrök választották szét. A két vérekező cigány súlyos sebeit a közközház ügyeletes orvosa kötöztette be. A cigányok ellen megindult a rendőri eljárás.

„Értékes, produktív elemnek tartom a magyarságot”

(Hogyan gondolkodik rólunk egy kormánypárti képviselő. — „Dolgok, amiket megtesznek, de amikről nem beszélnek.” Tomulescu Cristian, aki politizál és filozofál)

(Saját tudósítónktól.) Tomulescu Cristian csak egyszerű kamarai képviselő és bármennyire is keressük nevét a lapok politikai rovatában, nem igen találkoznak vele. Annál sürübben találkozunk azonban ezzel a névvel az „Adakozás” rovatban, mert Tomulescu Cristian az egyszerű képviselő évenként kétszer-háromszor feltűnik Aradon és Radnán, a kerületében, jelentősebb összegeket ad jótékony és kulturális célokra, templomépítésre, tanulószegetésére. Meg kell vallanunk, hogy ilyen gesztus nagyon is „fehér holló” számba megy, mert még arról sem hallottunk, vagy olvastunk, hogy valamelyik képviselő akár a napidíját is felajánlotta volna jótékony, vagy kulturális célra. Tehát ez a Tomulescu Cristian határozottan az érdeklődés középpontjába került, gyorsan fotografiát kell készíteni róla, finoman kiretusirozni jellemét, szokását, álláspontját, világlátását, nézetét a nagy és kis kérdésekről.

A felvétel Vermes Jenő aradi

vezérigazgató művészi festményekkel teleagratott finom dolgozószobájában történik, mert a képviselő régi barátság fűzi a vezérigazgatóhoz. Tomulescu Cristian magas termetű, széles vállú, ötven éves ember lehet, intelligensen érdekes profillal, hosszú barna szakállal emlékeztet a Dürer metszetek karakterisztikusan energikus férfialra. Mély, orgonabugáshoz hasonló hangon beszél, de mégis könnyedén, franciás kedvességgel. A ceruza nekihegyeződik és elhanyagolják az obligát kérdés: mondjon valamit magáról?

— Il y a des choses qui se font, mai qui se ne disent point. (Vannak dolgok, amelyeket megtesznek, de amelyekről nem beszélnek) — válaszol mosolyogva.

— Képviselő ur, a közéleti pályának vannak kellemes és kellemetlen periódusai is. A kíváncsiskodó újságíró a kellemetlenségek közé könyvelendő el. Az újság a szükséges rossz, ami nélkül azonban még sem lehet megenni.

— Elismerem, hogy az újság fényes hatalom, a haladás terjesztője és nagyon becsülöm is az újságírókat. En úgy gondolom, hogy a rossz újságírókat a hivatásos politikusok teszik azzá. Minden polgárnak tudása és energiája szerint az ország érdekét kell szolgálni. Akik mesterségből űzik a politikát, azok csak a gyűlöletet hintik el a polgárok között. Ez nem irázis, ez a va-

lóság. Lehet, hogy Ön mosolyog azon, amit most mondok, de ki kell jelentenem: én nem azért politizálok, hogy a hatalomra törekedjem, hanem, hogy szolgálatot tegyek a polgárságnak. Filozofikus lélek vagyok és ezt az ideológiát belevittem a politikába is.

— Mióta szerepel a közéleti pályán, képviselő ur?

— Már huszonhét év óta, ennyi idő óta vagyok tagja a liberális pártnak. Ezidőszereint a radnai kerületet képviselem a parlamentben. Huszonégy évvel ezelőtt magam is újságíró voltam, a L'Independence Roumaine szerkesztettem öt évig. Azért ne gondolja, hogy nincs a képviselői körökben más foglalkozásom is. Ügyvéd vagyok és nem panaszkodom az irodámra.

— És a jótékonykodás?

— Nem szívesen felelek erre. Adakozok, mert tudom, hogy szükség van az adományokra. A főcél, amiért teszem, hogy minél többen utánozzanak, esetleg tulszárnyaljanak.

Pár perc szünet. Az interjuvó és interjuvó egymásra néznek, mint a szemükkel le akarnak hántani a bőrt a homlokról, hogy megíassák, mi van a homlok mögött... A vendéglátó friss borokat hoz, új cigaretták kerülnek a szájukba. A falaktól finom tónusu Kautmann izidor portrék idegenkedve néznek le

az alattuk beszélőkre. Pár percz szünet után:

— Valamit szeretnék kérdezni, képviselő ur. Tul minden lokalpatriotizmuson, mondja meg őszintén, hogy tetszik Önnek Arad? Tudom, hogy udvariasan fog majd válaszolni, de azért mégis...

— Ha nem lennék udvarias, nem lennék őszinte. Tetszik nekem ez a város és határozottan szimpatiaival viselkedem iránta. Tiszta, csinos, kedves hely, a lakói gyorsak, elevenek, nyílt eszűek, telve puritán erkölcsökkel. Nekem az az impresszióm, — bár lehet, hogy ez csak szubjektív — hogy az itteni lakosság becsültebb, egyenesebb, mint más városok lakossága és a kultúrája és az emberek műveltsége is nagyobb.

— Most rátérünk a politikára, mert „Extra politica non est vita...”

— Mi a véleménye képviselő urnak a magyarságról? A trianoni békeszerződés amikor nagy javakat juttatott Romániának, egyúttal terleket is adott. A kincsekben oly gazdag Erdélyhez mellékelte egy nagytömegű kisebbséget: a magyarságot is. A magyarság ugyan szeretné, ha őt nem tehernek, hanem értéknak vennék, de eddig nem tapasztalta ezt.

— Nyíltan és világosan beszéllek. En ismerem a magyarokat már régebről, mert a háború előtt sokat időztem Erdélyben és a mostani Magyarországon. Tehát: értékes, produktív elemnek tartom a magyarsá-

Végleg megszűnő pesti lapok.

A nyomdásztrájk hatása. — Még mindig nincs megegyezés.

Budapestről táviratozzák: A nyomdai munkások ma egyenként való titkos szavazással a főnökök által felajánlott béremelést elutasították. A „Magyar Sajtó” című lap, amely a budapesti lapok együttes kiadása, azt írja, hogy a főnökök által felajánlott bérijavítás a szakszervezeti index számok szerint a békeparitás 66, egyes kategóriáknál minimálisan 96 százaléknak felel meg.

A közel háromhetes újság-sztrájk még mindig tart a magyar fővárosban és a szenvedélyes újságolvasó közönség kénytelenül van nélkülözni kedvenc napilapját. A budapesti újság-sztrájknak megvan azonban a kedvező oldala is, mert a vidéki napilapok ezalatt terjedelemben és nivóban jelentékenyen emelkedtek. A pesti sajtó a hosszú sztrájk alatt nagy anyagi károkat szenvedett és ennek következményeképpen számos gyöngében alapozott lap kénytelen lesz megszűnni. — Szakértők szerint két milliárdra rug a lapok kára az elvesztett hirdetések — vastag husvétii számok! — kommunikék és hiába fizetett munkabérek folytán. Éppen ezért újságírói körökben számos már régebbi idők óta anyagi nehézségekkel küzdő lap megszűnésével számolnak. Csak két lap vállalat van Budapesten, amely annyira gazdag, hogy még súlyosabb veszteségeket is könnyűszerrel elviselhet. Az egyik a Légrády-koncern, amelyhez a „Pesti

got, fogékonysággal bír a civilizáció iránt, nem önféjű és intranzigens. A románok nem tekintik és nem tekinthetik passzívának az itt élő magyar kisebbséget. Ellenkezőleg. Aktiv értéknek veszik, mert megvan a faji jellege és ez összhangba hozható a román faji jelleggel. Előbb-utóbb a világ csak meggyőződik ennek az igazságáról. Az azonban tény, hogy mindkét részen vannak vezetők, akiknek érdekük, hogy éket verjenek a két nemzet közé és akiknek érdekük, hogy az ellentétek kieleződjenek. Ezek ellenségei mindkét nemzetnek. Abszurdum, hogy ma, a humanizmus századában még mindig gyűlölettel nézzenek egymásra az emberek. Nekem ez a nézetem a magyarságról. Szinte örülök, hogy megmondhattam.

A purparlé véget ért. Tomulescu Cristian a fényes anyagi viszonyok között élő ügyvéd és képviselő, aki jövendelmének tekintélyes részét eljövőkönködja, aki idealista és filozofus elme, úgy érzi, hogy nincs több mondanivalója. Eleget mondott. Nincs is szükségem többre. Hirtelen legetni kezdi az agyamat egy gondolat: vajjon milyen lenne az általános politikai helyzet, ha máról-holnapra több százezer ilyen Tomulescu bukkanna elő a földből? Bucsuzkodás közben felnéztek a falra és úgy rémlik, mintha az egyik Kaufmann-portré mozdulatlan szája gunyos, tagadó mosolyra torzulna...

(k. s.)

Hirlap”, a déliben megjelenő „Magyar Hirlap” és „Az Érdekes Újság” című képes hetilap tartoznak. Szoros kapcsolatok fűzik a Légrády-koncernhez a „Tőzsdei Hirlap”-ot, valamint „A Pénz” című hetilapot is. Ez az öt lap annyira elterjedt és olyan nagy tökékekkel rendelkezik, hogy senki sem renditheti meg. Hasonló a helyzet a Miklós-koncernnél, amelynek a „Pesti Napló”, „Az Est” és a „Magyarország” a tagjai. A „Pesti Napló” ugyan már évek óta passzív és „Az Est”-nek is nagyon megártott az épp egy év előtt alakult és azóta elterjedt „Tőzsdei Hirlap” konkurenciája, azonban az összeomlás előtti időkben Miklós Andor olyan vagyont szerzett, hogy minden deficitet könnyen elviselhet, annál inkább, mivel az Atheneum-tröszt hatalmas nyomdái egy hónap alatt többet jövedelmeznek, mint amennyit Miklósnak a lehető legrosszabb esetben egy év alatt kellene lapjaira ráfizetni. Így tehát a Miklós-koncern lapjainak fennállását sem fenyegeti veszély.

A többi lapok közül a „Világ”-ot még most is régi hívei tartják fenn, „Az Újság”-ot, valamint a „Neues Pester Journal”-t Krausz Simon pénzeli, a „Magyarság” pedig Andrassy Gyula gróf és a többi legitimista mágnások támogatásából jelenik meg. A „Nemzeti Újság” deficitje számára még van pénze a Bangha-féle Központi Sajtóvállalatnak, ezzel szemben annak esti kiadását az „Új Nemzedék”-et valószínűleg be fogják szüntetni. A Rassay-féle „Esti Kurir” és a fajvédő „A Nép” megszűnéséről is hallatszanak hírek, pozitívumot azonban még senki sem tud. A „Budapesti Hirlap” és a „Szózat” szintén állandó deficittel dolgoznak, ezzel szemben a „8 órai újság” megjelenése biztosítva van, amíg a Bethlen kormány uralmon van, mivel ezt a lapot a kormány tartja fenn, hogy hivatalos szócsöve legyen.

A svájci katasztrófa.

(Takarékosság miatt tökéletlen szolgálat.)

Bernből táviratozzák: A svájci vasutak vezérigazgatóságának újabb hivatalos közleménye szerint a bellinzonai vasúti katasztrófának a bellinzonai állomás tökéletlen berendezése volt az oka. Az éjjeli szolgálat takarékoság következtében hiányos volt és ezért a svájci vasutak igazgatósága elhatározta, hogy a jövőben gázvilágítású idegen kocsik közlekedését svájci területen nem engedi meg. A Baseler Nachrichten szerint az égőkocsiból csupán három utasnak sikerült megmenekülni. Ezek Di-

voux nancyi tanár, Mehler és Schöntau frankfurti lakosok voltak.

Az egyik megmenekült fűtőmondotta el, hogy hetven kilométeres sebességgel robogtak Bellin zona felé, amikor észrevették a ti-

los szemaforot. A mozdonyvezető tévedésből azt hitte, hogy a jelzés csak tehervonatoknak szól. A fűtő a sebességet 40 kilométerre csökkentette és amikor látta, hogy a váltó is hibásan van állítva, a gépről leugrott.

Cáfolják a román-török szerződés híreit.

(Már van egy korábban kötött szerződés.)

Bucurestiből jelentik: Diplomáciai körök cáfolják a Románia és Törökország között Floricában létrejött állítólagos szerződés híreit. Ez a hír valószínűleg onnan ered, hogy a bucuresti török követ meg látogatta Bratianu miniszterelnököt floricaai birtokán és átnyújtotta

akreditáló levelét. Különben Románia és Törökország között már régebben érvényben van egy barátságos szerződés, amely a lausannei békekötés után, Izmed pasa bucuresti tartózkodása után jött létre.

Megszűnt

az erdélyi és bánáti színész-egyesület.

(Beolvadt a román színész-szindikátusba.)

Clujról—Kolozsvárról jelentik: Tegnap játszódtott le az erdélyi és bánági színészek egyesületének történelmi pillanata, amikor kimonadtak az egyesületnek a Romániai Színészek Szindikátusába való beolvadását. A közgyűlés a református teológia termeiben folyt le és elnökevé Szendrey Mihály aradi színigazgatót, alelnökévé Fehér Imrét választották meg, az egyesület hivatalos képviselőjében pedig Lengyel Vilmos ügyvezető alelnök vett részt. Mielőtt a közgyűlés munkához látott volna küldöttésget mesztettek dr. Janovics Jenő színigazgatóért és amikor be lépett a terembe a jubiláló igazgató, a közgyűlésen megjelentek helyeikről felállva percokig kelkesen ünnepelték. Majd Szendrey Mihály felkérte Janovicsot, hogy ismét vállalja el az egyesület elnökségét a likvidálás nehéz napjaira és egyszerű, keresetlen szavakban tolmácsolta az erdélyi színészek halálját, ragaszkodását és jókivánóságait kitartó és értékes munkájáért. Janovics meghatóttan köszönte meg az üdvözlést és kijelentette, hogyha illetékes helyen nem emelnek kifogsát ellene, ő ismét elvállalja az elnöki teendőkkel járó munkát. Majd hangsúlyozta, hogy az egyesület feloszlása ne érintsen senkit sem fájdalmasan, mert a szindikátusban való beolvadással egy a román, mint a magyar színészekre csak haszon származhatik.

Ezután kezdetét vette a közgyűlés anyagának feldolgozása. A jelentések előterjesztése után Sümegi Ödön azt az indítványt tette, hogy kérjék meg a kultuszminisztert, hogy a jövőben csak olyan színigazgatóknak adjon concessziót, akinél a színészek megélhetése biztosítva van. Szakács Árpád marosvásárhelyi színész azt indítványozta, hogy ezentúl a színészek félhavonként előre kap-

ják illetményeiket. A közgyűlés a javaslatot elfogadta és az igazgatók közül egyedül Kovács Imre foglalt állást ellene, aki a határozatot megfellebbezte a kultuszminiszterhez. Lengyel Vilmos olvasta fel a fuzió javaslatot és indítványozta, hogy a közgyűlés küldjön a tárgyalások megindítására öt tagot Bucurestibe. Janovics Jenő dr. kijelentette, hogy a fuzió körülményei gondosan elő vannak készítve és hogy a Romániai Színészszindikátus a magyarországi Színészegyesület alapszabályait kérte be tanulmányozás céljából, amíg a megalapítandó nyugdíjintézetet a magyarországi színészegyesület nyugdíjintézetének mintájára megalakítják. Végül az egyesület a fuzió alkalmából üdvözlő táviratot küldött Lepadatun kultuszminiszternek és Valjeanun színészeti vezérigazgatónak.

Védekeznek az aradi gyilkos vasutasok

(A gyilkosság előtt összerugdosták áldozatukat.)

(Saját tudósítónktól.) Galics Péter gyilkosait Szász Györgyöt és Imbroane Efraimot ma átkisérték az aradi ügyészség fogházába. Két gyilkos vallomásáról felvett jegyzőkönyv világosan tárja fel a borzalmas büntett elkövetésének minden részletét. Ennek dacára a gyilkosok ma úgy akarták módosítani vallomásaikat, hogy a büntettet önélelemből követték el. A rendőrség ma délelőtt házkutatást tartott Szász György szüleinek micelacai lakásán és ott megtalálta azt a zsebkést, amellyel megsebesítették Galics Pétert, azonkívül megtalálta azt a bundát is, amelyet ráterítettek a vergődő szerencsétlen fiúra, hogy annál könnyebben végezhiessenek vele. A bundán látszanak a lábnyomok, amelyek bizonyítják, hogy a két gyilkos a földön fetregő fiatal embert összerugdosta. A lefoglalt bűnjeleket szintén átküldték az ügyészséghez.

A háztulajdonos és a bérlő jogai.

(A felmondás és a bérmegállapítás. Vitás problémák.)

Irta: Dr. Weil Károly ügyvéd.

Az új lakástörvényről igen sok ismertetés jelent már meg, azonban ezen ismertetések és kommentárok inkább jogászai értekezések voltak. A nagyközönség így még mindig tájékozatlan maradt. Ma is számtalan kérdés van, ami a közönség előtt homályos. Szolgáltatást vélek tenni a lakásoknak, a mikor egészen röviden és népszerű stílusban ismertetem a mindenkit érdeklő új lakástörvény legfontosabb rendelkezéseit.

A meghosszabbítás kedvezménye a román állampolgárok joga. A meghosszabbítás tartama három év a lakásoknál, egy átmeneti év a műhelyeknél, üzleteknél, irodáknál. Ha a háztulajdonos a házban bérelt üzlethelyiségekkel rendelkezni kíván 1925. május 1-re fel kell neki mondania. A felmondási jogát ezévi május 1-ig gyakorolhatja. Ha a lakás és üzlethelyiség együtt van, úgy a bérszerződés csak egy évi meghosszabbítást élvez. Ha azonban a kisiparos lakása egyik szobáját használja műhelynek, akkor a 3, vagy egyéves meghosszabbítás attól függ, hogy melyik a fő tárgy. A bérlőknek. Vitás esetben a döntőbíró — arbitraris bizottság — dönt, mely a törvényszék elnökségénél működik. Nem vitás, hogy lakásnak számít, ha egyetlen helyiségben van a lakás és a műhely.

A béremelés jogát a háztulajdonosnak a demokratikus törvény progresszíve állapítja meg kulcs szerint. Alapja a bérlő összjövedelme. Az összjövedelemhez hozzászámítanak a közös háztartásban élő családtagok jövedelmei is és ezek összegeve képezik az alapot. Például férj, feleség, gyermekek adóalapjai összegezendők. A másik alapja a bérösszeg megállapításának az 1914-ben fizetett házbér. Ehhez képest a kulcs a következő:

Négyszeres a házbér 100 ezer lej jövedelemen alul. Ötszörös 100-tól 150 ezer lejig. Hatszoros 150-től 200 ezer lejig. Nyolcszoros 200-tól 250 ezer lejig. Ha valakinek az összjövedelme 250 ezer lejnél magasabb, akkor a bérösszeg szabad megállapodás tárgyát képezi. Ha meggyezni nem tudnak, az arbitraris bizottság dönt. — 400 ezer lejnél magasabb jövedelmű bérlő nem élvezi a meghosszabbítás kedvezményét.

Az üzlethelyiségek, ipartüzek, raktárak, irodák, csak egy éves átmeneti meghosszabbítást élveznek. Az egy év lejártával tulajdonosuk szabad rendelkezése alá kerülnek. Ezek az átmeneti évre tízszeresét fizetik az

1914 éves béreknek. Mesteremberek, dohánytözsdek, kisiparosok hétszeresét fizetik az 1914 éves bérek. Hogy kit lehet kisiparosnak tekinteni, ezt vita esetén szintén az arbitraris dönti el végérvényes határozattal.

Ha valakinek üzletre, stb.-re szerződése van, amely még csak ezután fog lejárni, úgy a szerződés időtartam tekintetében feltétlenül megáll. **Bérösszeg** tekintetében azonban a törvény rendelkezései az irányadók:

A törvény alkalmazási a legfontosabb kérdés. Vitás eset lehet 1) ha a lakás 1914-ben még nem volt kiadva, 2) ha nem tudják eldönteni, hogy lakás vagy műhely a szerződés fő tárgya, természetesen ott, ahol együtt van a lakó műhelye a lakásával és nem tudnak megállapodni, hogy négy, vagy hétszeres kulcs alapján számítható ki a bérösszeg. Minden esetben az arbitraris bizottság dönt melyhez a kéréseket **április 27-ig** okvetlenül be kell adni a háztulajdonosnak.

Több vitás helyzet fordul elő az üzlethelyiségek bérleténél. — Ahol nincs bérleti szerződés, ott egyszerű a számítás. Az 1924—25 évre az 1914 évi bérösszeg tízszeresére a bér, a háztulajdonos pedig vagy megegyezik már most a bérlőjével 1925 május 1. utánra vagy pedig felmond. Minden esetben igen fontos az írásbeli megállapodás úgy a háztulajdonos, mint a bérlő szempontjából.

Ha szerződés van, mely 1916. november 12. után kelt, akkor a háztulajdonos jogosult a bérösszeget emelni az új törvény alapján. A szerződés időtartama azonban fennáll, kivéve azt az esetet, ha valamely korlátozó rendelkezések, rekvirálás, lakáshivatali kiutalásból származik, amely esetekben semmisnek tekintendő és a törvény az irányadó.

A törvény homályosságát a bírót gyakorlat lesz hivatva tisztázni azon esetekben, ha az üzlethelyiség, iroda, raktár-bérlő abban a hiszemben van, hogy neki 1925. május 1. után is joga van a helyiségben maradni és ezt valamely szerződéstpótló jogból meríti. — Ilyen esetekben az üzletbérlő hat hónapon belül, tehát 1924. szeptember 27-ig, köteles vélt jogának érvényesítése iránt keresetet beadni a bírósághoz. Ilyen esetekben nyomtatékosan ajánlom, hogy minden kellemetlen meglepetések kikerülése végett az üzletbérlő vagy fizesse le, vagy helyezze letétbe május 1-én a hat havi bérösszeget **egyszerre**, mert a törvény a bér-

nemfizetőkkel szemben **könnyörtelen**.

És itt figyelmébe ajánlom az összes lakásbérlőknek, hogy ne legyenek viták bérfizetés vagy mellékdíjak fizetése körül a tulajdonossal, mert a törvény bér- vagy mellékdíjak nem fizetése, vagy jogtalan önhatalmu levonások esetén a háztulajdonos egyszerű kérése alapján „expulzaret” a lakásból való kiűzést rendel el minden formalitások nélkül, ha ezt beigazoltnak látja. A bérfizetések körüli szabálytalanság az az achillesi sarok, ahol a hiányos és kötekedő bérlőt igen könnyen meg lehet fogni és az uccára tenni.

Cikkem elején kijelentettem, hogy csak igen röviden és népszerű stílusban akarom tájékoztatni úgy a tulajdonosokat, mint a bérlőket. Számtalan vitás kérdés van még, amely még gyakorlati jogászok előtt is meglehetősen problematikus és vita tárgyát képezi.

Irodalom, művészet

* **Az aradi városi színház műsora.** Vasárnap d. u. 4 órakor Uferini előadás. 6 órakor: Uferini előadás. Este: Mintha álom volna. (B.) Hétfő d. u. fél 4 órakor: Uferini előadás. 6 órakor: Uferini előadás. Este: Meghalok utánad. Operett-bemutató. (A.) Kedd: Meghalok utánad. (B.) Szerda: Meghalok utánad. (C.) Csütörtök: Meghalok utánad. (A.) Péntek: Dr. Lukács Béla előadó estje. (B.) Szombat: Hárem. (C.) Vajda Ernő vígjátékának bemutatója. Vasárnap délután: Pompadour. Este: Meghalok utánad. (C.)

* **Arad Janovics-ünnepélye.** A legkitünőbb magyar színigazgatók egyike dr. Janovics Jenő, cluj-kolozsvári színigazgató, aki lioszu évtizedek értékes munkásságával jutott el harminc esztendő színészi jubileumáig. Az aradi Kölcsey-Egyület méltóképpen akarja ennek a kiváló kultúremléknek a jubileumát megünnepelni és ezért a legszebb műsort állította össze a jubiláns tisztelőjére. A nagy szabású jubilaris ünnepségre nagy előkészületek folynak és az estélyen nemcsak Arad összes társadalmi egyesületeinek képviselői, hanem a város hivatalos képviselője is tolmácsolni fogja üdvözlését a kitünőbb művészembernek. Dr. Janovics Jenő értékes és fáradhatatlan munkásságát nem kell ismeretnie, mert minden művelt ember tudja, hogy mit tett a magyar színművészet felvirágoztatásának érdekében. Önzetlenül és kitartóan harcolt Erdély magyar színikulturájának fenntartása és fejlesztése érdekében. Arad kulturaközönsége megérdemelt ünnepségekben fogja dr. Janovics Jenőt részesíteni. Az estélyre jegyeket a Bloch cég árúsít és ugyanitt lehet az estély után következő ünnepi bankettre is előjegyezni.

* **Békéfi—Szalay** növendékhangversenye május 11-én Aradon, a Kulturpalotában. Jegyek Kerpelnél.

* **Waldbauer—Kerpely** vonósnyegyes visszaérkező angolai művészi körutjáról, romániai turnéja indul. Első hangversenyüket Aradon adják április hó 30-án, szerdán s innen mennek Clujra és Bucurestibe egy-

egy hangversenyt adni. A Waldbauer—Kerpely vonósnyegyes rövid időn belül az első közt is az elsőre küzdötte fel magát s ma az Európában koncertező quartettek közt az első helyet foglalja el.

* **Az aradi színház hírei.** „Meghalok utánad”, Kálmán Andor és Györi Emil új operettjének ma tartották meg a főpróbáját kisszámú néző jelenlétében. A jelen voltak valamennyien elragadtatással nyilatkoznak az újdonságról. „Meghalok utánad” nagy személyzetű, kiállításos operett s az aradi színház mindkét követelménynek kifogástalanul megfelelt. Balogh Böske, Bartók Etus, Csiga-házy Etel, Fáskerthy Maca, Gömöri Emma, Tompa, Ekecs, Győző, Se-reghy, Jávör, Selmeczy, Ladiszlay, Kallós, Gyarmathy, egyszóval csaknem az egész művészegyüttes fellép a rendkívül szórakoztató, szép muzsikájú operettújdonságban, amelynek mindhárom felvonását teljesen ujjonnan állítja ki a színház. — Uferini és társulatának vendégjátéka Aradon. Uferini, a nagynevű büvész kitünőbb társulatával legutóbb mutatkozott be Aradon. Sok százan voltak akkor olyanok, akik jegy nélkül voltak kénytelenek távozni a színházból, mert a világhírű mester állandó zsúfolt házak előtt mutatta be produkcióit. Erre való tekintettel szinte a közönségnek tett eleget a színház igazgatója, amikor újabb négy előadásra megnyerte Uferinit. Az Uferini előadások vasárnap és hétfőn délután fél 4 és 6 órakor kezdődnek. — A premier szereposztásában ismétlik meg vasárnap este a „Mintha álom volna” nagyszerű operettet.

Balla Frigyes képiállítását állandóan nagy és előkelő közönség látogatja. Hogy mennyire tetszenek Balla képei, azt élénken illusztrálja a megnyilvánuló élénk vásárlási kedv. Hiszen a kiállított anyagnak majdnem a fele elkelt már, a még el nem adottak jórésze is érkeztek ajánlatok, úgy, hogy szerdán, amikor a kiállítás bezárul, alighanem a hónap alatt viheti majd haza Balla a megmaradt képeket.

Ach Margit növendékeinek hangversenye vasárnap délután fél 5 órakor kezdődik. Pénztáryitás a Kulturpalotában fél 4 órakor.

A kétszáz lejes nagy nő, Vers egy női testen, Bakfiskos titkos levelezése, A „fehér patkány” esztendeje, Kerge Pemmzi Rafael képiállítás, Londoni élményeim, Tréfás apróhirdetések, stb. című szenzációs cikket közöl az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

* **„Meghalok utánad”** szenzációs operett-újdonságot mutatja be az Aradon megjelenő „Színház” legújabb száma. Körinterjú a szereplő művészekkel, a szerzők nyilatkozata, a darabjokról, Uray Tivadar kettős élete, Kövály Gyula emlékirata, Szóke Pista pletykái, az éneklő film bemutatása és számtalan kép teszi változatossá és élvezetessé az olvasó közönség részére ennek a kitünőbb szerkesztett lapnak legutóbbi számát.

Niagara Zuhag csendes műtija egy aradi barban. Építik a Krupp-gyárat Aradon, Ali úgy válik a barátnőitől, hogy feleségül veszi őket. „A bárónőnek nincs válasza kérvényére!” Miért ment vissza régi helyiségébe a sziguranca? Irtó hadjárat a kutyák ellen. Pillanatfelvételek a bucaresti „gyorsról”. Történet a konfliktusablakról. Husvét népszokások: sonka és macesz, stb. — az Erdélyi Élet legújabb számából.

Ünnepi mise az aradi fogházban

(Mise és gyónás a fogházkápolnában. — Akik tudni sem akarnak a külvilágról. — Blaj Mária, a hullarabló ápolónő. — Beszélgetés Basa Virgíliel, a körösbányai asszonygyilkosság hőisével.)

(Saját tudósítónkiól.) Milyen lehet a szomorúság ünnepe az amugy is szomorú, szürke börtön falak között? Fájóbb-e mint a nap sütéses külvilágban, vagy talán az elhasított szívek nem is érzik a különbséget?

Hosszu csoportban vonultak a rabok az aradi törvényszék fogházának második emelete felé, a hol dr. Csuhardu György görög-keleti esperes nagypénteki misét tartott. Az egyszerű fehérre meszelt kápolna lassankint megtelt a társadalom kiközösített tagjaival, akiknek legnagyobb része köztömbösen meredt a falakat díszítő szentképekre. A kápolnában virágok az oltár körül, az egyszerű barnára festett oltárasztalon habfehér terítők fekszenek. Oly egyszerűen szép minden, mint akár mely falusi kiskápolnában. A nyitott ablakon napfény árad a kis szobába és az ember egy pillanatra elfelejti, hogy börtönben van. De csak egy pillanatra, mert a következő pillanatban a szem rátéved az ablakrácsokra, amelyek fölött merednek a sóvárgó szemek elé.

A kis kápolna Selariu fogház-igazgató műve, aki ugyszólván a semmiből teremtette meg. Aradi ügyvédek gyűjtéséből fáradságot nem kímélve szépen berendezte a kis kápolnát. A mise és gyónás alatt az arcokon, amelyekre a bűn szegyenbéllyegét sütött, mint ha átsuhanna némi megbánás. Talán éppen most fogadta meg néhány, hogy becsületes életet kezd majd egyszer ha „odakint” lesz. Legtöbbször azonban ez a becsületes szándék elmúlik az ünnep elmúltával és „odakint” előtűnik a bűnök skálája.

Körseta a fogház celláiban.

A mise után Selariu fogház-igazgató kíséretében rövid látogatást tettem a cellákban, amelyekről meg kellett állapítanom, hogy tiszták és levegősek. A cellák lakói titkos kíváncsisággal és irigységgel tekintettek a látogatókra, akik néhány perc múlva elhagyják a cellát, amiből talán csak évek múlva szabadulnak ki. Akik ma a fogházban vannak, mind súlyos vétségükért bűnhődnek, a többi ideiglenesen szabadlábra helyezték. Többszörös tolvaj és gyilkos elég nagy számban akad közöttük, így például Polca Mihály, aki azzal védekezett, hogy csak három városban lopott:

— Nem vagyok én olyan gazember, csak szerencsétlen vagyok a természetem miatt.

A rabokat majdnem mind az ágyon heverésztve látjuk, mint

szótlanul maguk elé meredtek. Talán a jövő terveket szőtték, vagy talán újabb tettekre izgatta őket beteges fantáziájuk, nem tudom. Ismerős arcokkal találkoztam, egy ismertnevű sikkesztő adóhivatali főnök és Honti Genal Tibor, a kivándorlási ügynök, majd két arcot láttam, amely a mai érdeklődés központjában áll: Blaj Mária a hullarabló ápolónő és Basa Virgíli a körösbányai föld birtokosné gyilkosa.

Hagyjanak békében, én ártatlan vagyok.

Amikor a női osztály egyik cellájába léptünk, mogorva tekintetű leány állt előttünk, Blaj Mária. Eleinte kíváncsisággal szemlélte bennünket, de amikor megtudta ki vagyok, elkéseredetten kiáltott:

— Hagyjanak békében én ártatlan vagyok! Nem akarok az újságban szerepelni.

Egyik kérdésünkre sem volt hajlandó felelni, csak gyűlölettel telt tekintettel mért végig.

Elhagytuk a cellát. Csodálatos, hogy az a nő, aki borzalommal gondol arra, hogy üzemei a nyilvánosság elé kerülnek, nem borzadt akkor, amikor a hullákat kifosztotta, amikor a szegény, könyörületre szoruló betegektől elrabolta utolsó értéktárgyukat. Milyen különös lélektani okokból fakad ez a kontraszt.

A gyilkos szerelmes.

Innen Basa Virgíli a körösbányai asszonygyilkos cellájába mentünk. A szerelmes járásbíró-sági hivatalnok magas, szélesvállú, vörösbajuszu huszonnégy éves fiatal ember és minden kérdésnél mosolyog. Szinte meg sem látszik rajta, hogy embervért ontott.

— Miért öltem meg? Bolond voltam, megbolondított az az asszony. Nem tudtam magam sem, mit csinálók. Vettem a puskát, mentem és öltem.

És mindezt nyugodtan mosolyogva meséli el. Az embernek szinte az idegeire megy ez a mosolygós magyarázat, amikor az ember képzelete maga előtt látja a véresen fekvő asszonyi hullát.

— És legalább megbánta?

Ujra mosoly.

— Mit bánják rajta, megtörtént és már ugysem lehet rajta se süteni.

Nem bírom tovább nézni ezt a mosolygó arcot és megszakítva a beszélgetést, mentem. Nem tudom elhinni, hogy ez az ember normális, legalább a jelek arra mutatnak, mert ily hidegvérrel gyilkos-

ságról még megrögzött gyilkosokat sem hallottam beszélni. És ez az ember még eddig nem követte el semmi bűntényt és mégis mosolyog. Lehet, hogy a gyilkosság szomorú következménye a borzalmas hidegvér. . .

Lassan haladunk a kijárat felé. Akármilyen tiszta és rendezett börtön, az ember nem tud visszatartani egy könnyebbült sóhaját, amikor a nehéz vasajtó becsapódik utána és háta mögött hagyja a fehér falakat. Csak ilyenkor jut eszébe a látogatónak, hogy milyen kínos a szabadság. Visszanéztem a falban levő ablakokra . . . néhány rab felágaskodott a keskeny ágyakra és irigyen néztek utánam, aki gyors léptekkel mentem a zajongó ucca felé . . .

(m. r.)

HIREK.

— Lapunk legközelebbi száma a gör. kel. húsvéti ünnepek miatt szerdán reggel jelenik meg.

— A boksánbányai választás. A timisoarai konzervatív progressista párt tegnap gyűlést tartott Lintia Livius dr. ügyvéd elnökletével. A gyűlésen a boksánbányai választókörletben a párt hivatalos jelöltjéül Jonescu Valér boksánbányai lelkészt nevezték ki. A napokban Lintia Livius dr., a párt néhány tagjával Boksánbányára utazik propaganda céljából.

— A jugoszláv királyi család párisi útja. Párisból táviratozzák: A jugoszláv királyi pár május végén néhány napos tartózkodásra ideérkezik. A fogadtatás és a tartózkodás programját még nem állapították meg.

— Májusi ájtatosság a timisoarai Dómtemplomban. Mint minden évben, úgy az idén is májusban a timisoarai Dómtemplomban este hét órakor májusi ájtatosság lesz. A páratlan napokon magyar, a páros napokon német szentbeszédet tartanak.

— Pierpont Morgan európai útja. Párisból táviratozzák: Pierpont Morgan amerikai bankár ma elindult jachtjával Athénből Marseille felé. Valószínűleg már a holnapi nap folyamán megérkezik Párisba. Utazásának célja a belga kölcsön feltételeinek megbeszélése. Néhány nap múlva a bankár Londonba utazik, ahol április 29-én fontos nemzetközi bankkonferencia lesz.

— Az angol-orosz konferencia munkája. Londonból jelentik: Az angol-orosz konferencia tegnap Pomsombi külügyi államtitkár elnöke alatt ülést tartott, amelyen megalakították a három albizottságot és pedig egyet az eddigi orosz szerződések felülvizsgálására, egyet az orosz adósságok és ellenigények megállapítására és végül egyet az oroszok által kért kölcsön ügyének letárgyalására.

— Kinevezés. A kereskedelemügyi minisztérium Vidrigin Sztan vízvezetési és csatornázási igazgatót és Weith Béla, a resicai művek igazgatóját három év tartamára a timisoarai egyetem vizsgáztató bizottságának tagjává nevezte ki.

— Kerenszky új ellenforradalmat szervez. Prágából jelentik: A Rade Pravo című kommunista lap közli, hogy Miljukov és Kerenszky ellenforradalmat szervez az orosz szovjet kormány letörésére.

— Román vizsgák. Hézagpótló munkával jelentkeznek a könyvtárcsón Gyerkés Mihály és Buna Anna, akik Román vizsgák könyve címen kis kötetet adtak ki, amely tartalmazza román és magyar nyelven kivonatokat mindazokat a tudnivalókat, amelyek a román vizsgák sikeres letételéhez szükségesek. Az ügyesen megszerkesztett könyvek sorozatának első kötete a román nyelvtannal foglalkozik, a következő, sajtó alatt levő kötetekben román irodalomtörténeti kivonatokat, román földrajzi kivonatokat, román történelmi kivonatokat és román alkotmánytani kivonatokat fognak közölni. A sorozatot a „Tanítók Lapja”, Odorheiu—Székelyudvarhely adta ki.

— Az állampolgársági törvény végrehajtása Timisoarán. Az állampolgárság elismeréséről szóló új törvény végrehajtási utasításai megérkezett a városi tanácshoz. Az utasítás szerint minden romániai lakosnak igazolnia kell állampolgárságát május 27-ig bezárólag. A város áttevídálja az állampolgárságokat és minden romániai illetőségű polgárnak elismeri állampolgárságát. A közelebbi utasításokat a városi tanács hirdetményben tudatja a lakosokkal.

— Hastifusz Aradon. Az aradi városi orvosi hivatalhoz ma egy hastifusz esetet jelentettek be. A betegség továbbterjedésének megakadályozására a főorvos megtette a kellő intézkedéseket.

— A páduai egyetem Petőfi-ünnep. Páduából táviratozzák: Az olaszországi Petőfi-ünnepségek során a legrégebbi egyetem is hódolni fog a nagy magyar költő szellemének. Mostanában ünnepelték meg a páduai tudományegyetem 700 éves jubileumát, amelyen a világ csaknem valamennyi egyetemének kiküldöttjei megjelentek. Az egyetem ünnepsége azért is jelentős volt, mert nemcsak Olaszországnak, hanem az egész világnak a legrégebbi egyeteme és ma is a legjobb és legkülönb egyetemek közé tartozik. Az egyetem a tanári kar védnöksége alatt hétfőn, április 28-án nagyszabású Petőfi-ünnepélyt rendez, amelynek műsorán a költőről szóló értékes előadások és Petőfi költeményeinek olasz nyelven való tolmácsolása szerepelnek.

— Az aradi tüdőbetegszanatórium. Annak idején megemlékezett a Közlöny arról, hogy Aradon mozgalmat indult meg a tüdőbetegszanatórium felállítására érdekében. A terv az volt, hogy a járványkórház alakítják át a sanatórium céljára. A város vezetősége ígéretet kapott a népjóléti minisztériumtól, hogy a felállítandó sanatóriumot a kormány minden tekintetben támogatni fogja. A sanatórium tervezetét jóváhagyás végett már hetekkel ezelőtt a minisztériumba küldték, de arra a mai napig sem érkezett semmiféle válasz. Dr. Cucu Vazul városi főorvos ma feliratot intézett a minisztériumhoz, amelyben kifejtette, hogy a tüdőbeteg sanatórium felállítása sürgős és mindennapi közelelem esetleg emberéletbe kerül. Remélhető, hogy a főorvos feliratára a jóváhagyás hamarosan Aradra érkezik.

— A görög katolikusok husvétja Aradon. Az aradi görög katolikus templomban tegnap este fél kilenc órákor ünnepi istentisztelet volt, a melyen résztvettek a katonai és polgári hatóságok. Az istentisztelet után ünnepi körmenet volt a hívők részvételével. Holnap vasárnap reggel fél öt órákor ünnepi körmenet lesz. A görög katolikus templomban fél tíz órákor tartandó ünnepi nagymise Popa József esperes prédikál. Vasárnap délután három órákor ünnepélyes vécsernye lesz. Hétfőn, husvét másodnapján délelőtt fél tíz órákor ünnepi nagymise lesz Popa József esperes prédikációjával. Délután két órákor vécsernye. Kedden reggel kilenc órákor tartandó ünnepi nagymise Turdeanu János miszisionárius, görög katolikus plébános prédikál.

— Esküvő. Crisán Emil kurticsi határrendőrkapitány április 29-én, kedden délután 6 órákor tartja esküvőjét az aradi görög keleti román templomban Schmidt Micikével, Schmidt Ferenc pankotai bankigazgató leányával.

— A görög köztársaság elismerése. Bucurestiből jelentik: Az Adeverul értesülése szerint a görög kormány azzal a kéréssel fordult a román kormányhoz, hogy ismerje el a jelenlegi görög rezsimet. A kormány még nem válaszolt erre a kérésre, a mely csak a királyi pár hazaérkezése után fog megtörténni.

— Házasságok. Bálint Andor és Klein Edith ma, vasárnap délután 6 órákor tartják esküvőjüket Aradon, Str. Seminarului (Sina-u.) 1a. alatti lakásukon.

Berkovic Böske és dr. Vajda Iván a hó 24-én házasságot kötöttek. (Mind a két külön értesítés helyett.)

— Szabadiábra helyezik a romániai kommunista foglyokat. Bucurestiből jelentik: Az Indrumarea jelenti, hogy az összes letartóztatott kommunistákat ma szabadiábra helyezik, azonban szükség esetén jelentkezniük kell a katonai ügyvédségnek.

Gyermek zoknik, patent harisnyák minden színben
„HELLAS“
harisnya és rövidaru üzletben ARAD,
Lutheránus templom mellett.

— Öngyilkosságok. Az aradi csendőrséghez ma jelentés érkezett, amely szerint Ardelean Péter sikulai lakos lakásán öngyilkos lett. Tetteinek oka ismeretlen. — Bragner Károly mácsai lakos 69 éves korában felakasztotta magát. Tetteinek oka életuntagság volt.

— Tettenért tolvaj. Az aradi államrendőrség ma délelőtt az aradi piacon letartóztatta Blindis Flóra cigányasszonyt, akit tetten érték, amikor egy nő zsebéből a pénztárcát elakarta lopni. A tolvaj cigányasszony ellen megindult az eljárás.

Mindenki tudja
mi a világhírű

Dysoform

a legelterjedtebb, legjobb fertőtlenítőszer. Baktériumölő hatását Európa legelső bakterológusai elismerték. Szagtalan! — Nem mérgező!

Nőknek nélkülözhetetlen!

Belgium eltávolodott a franciáktól

(Franciaország elszigetelődött a Ruhr-kérdésben.)

Párisból táviratozák: A Chicago Tribune értesülése szerint a jóvátételi bizottsághoz intézett belga hivatalos válaszjegyzék, amely tegnap érkezett meg, nem tartalmaz semmiféle olyan pontot, a mely a Ruhrszankciók fenntartásáról vagy ennek feltételéről szólna. A jegyzék kifejezetten kifejenti, hogy a szakértő bizottság Dawes-jelentésnek nevezett javaslatát elfogadja teljes egészében a jóvátétel méltányos és gyakorlati megoldására. Ez azt jelenti, hogy Belgium eltávolodott Franciaor-

— Csökken Magyarország lakossága. Budapestről táviratozák: A statisztikai hivatal érdekes és jellemző kimutatást tett most közre. Magyarországon a régi békeesztendőkhöz a legtöbb házasságot kötötték és a legtöbb gyermek született egész Európa összes országai közül. Magyarország kedvező statisztikáját csak néhány Balkán állam szárnyalta túl. Mig a most közzétett statisztika szerint Magyarország a világháború alatt az utolsó helyre került és most is az utolsó helyen áll, ami összefüggésben áll a súlyos gazdasági viszonyokkal. Eszerint Magyarország lakossága születések által nem növekedik, ellenkezőleg csökken.

— Jogerős Vukobrankovics Milica büntetése. Bécsi szerkesztőségünk jelenti: A mérgekeverésért negyedfél évi súlyos börtönre elítélt szerb fejedelmi sarj, Vukobrankovics Milica már hetek óta a rabkórházban fekszik súlyos gyomorbaja miatt. Az utóbbi időben azonban állapota annyira javult, hogy legközelebb már visszazárlathatják börtönébe. Felebezését a legfelsőbb bíróság visszautasította, úgy hogy büntetése jogerőssé vált. Erre a leány kegyelmi kérvényt nyújtott be a köztársasági elnöknek, azonban bírói körökben nem tartják valószínűnek ennek teljesítését, úgy hogy Vukobrankovics Miliciának még két évig kell majd raboskodnia, mivel a bíróság a vizsgálati fogságot már beszámította.

„Orient“
pótkávé a legjobb!!

— A bronzkorszak legnagyobb gyűjteménye Castiglioni birtokában. Csak kevesen tudják, hogy a bronzkorszak legnagyobb gyűjteménye Camillo Castiglioni birtokában van. Castiglioni gyűjteményéből, amely a prehiszterikus időkben a késő középkorig terjed. Prinz Eugenstrasse-i palotájában halmozta fel. A régiségeket gyűjtő multimilliárdos mostan 300 számított és legfinomabb műpapiroson nyomott katalógust adott ki gyűjteményéről. A katalógus, amely természetesen nem kerül könyvtári forgalomba mintegy ezer ábrát tartalmaz és Plaziscik volt udvari kincstáros munkája. Plaziscik egyébként jelenleg Castiglioni gyűjteményének szerződött igazgatója.

szágtól és csatlakozott Angliához és Amerikához. A helyzet most az, hogy Franciaország elszigetelt állapotba kerül, hogyha Poincaré el nem ejti kívánságait. A francia kormány felfogása ma is változatlanul az, hogy a végleges döntést el kell halasztani a május 14-én megtartandó választások utáni időre, mert különben az ellenzék a választási hadjáratban hatalmas tökétkövacsolhatna magának minden engedményből vagy áldozatból, amelyet Poincaré a szövetségesek nyomására kénytelen volna megadni.

Hogy áll a lej?

1924. április 26-án 100 leiert adtak:

Nálunk:

2.91 svájci frankot,
8.40 francia frankot,
38.000 külföldi magyar koronát,
42.000 effektív magyar koronát,
43.000 belöldi magyar koronát,
36.800 osztrák koronát.

Zürichben 2.95 frankot.

Budapesten 42000—44000 K-t

— Értesítés. Reusz Sándor cég, mint a hatósági jéggyár bérloje értesíti a jégfogyasztó közönséget, hogy a jég házhoz szállítását f. évi május 1-én megkezdje s garantálja a pontos kiszolgálást. Előfizetési díjak: napi 1 táblától 2 tábláig hazaszállítva havonként és táblánként lej 560, ugyanaz napi 3 táblától feljebb lej 525 Reusz Sándor cég jéggyárában (Temesvári Polgári Seriózde r. t. főraktára) Arad, Bulev. Regele Ferdinand 33. (Boros Beni-ter 5.) jég egész nap kapható. Telepen átvéve táblánként 16 lej. Rendeléseket 4 táblától feljebb házhoz szállítunk. Előfizetéseket Reusz Sándor cég és szivességből ifj. Klein Mór könyves és papirkereskedése (Fehér Kereszt épület) veszi fel.

— Brázay Kalogén fogkrémjét használja, hogy a foga ragyogó fehér legyen. Kapható mindenütt!

— Unger tanítványok hangversenye május 4-én délután Aradon, a Kulturpalotában. Jegyek M. Klein jun. papir- és zenemű-kereskedésben.

— Az új lakbértörvény által előírt lakbértörvény iránti kérvények legkésőbb április 26-ig adhatók be. Kérvényblanketták kizárólag Pichler-nél Arad, Bohus-palotában.

— Béreljen Kerpel könyvtárban

— Elegáns gyermekkoscsik és szék 360 lejtől kezdve Hegedűsnél Aradon.

Ha köhögés, torokfájás gyötör, kínoz minket, Kaiser-Borax öblögetés könnyít meg bennünket.

— „Marioara“ női kalap szalonba Arad, Str. Moise Nicoara 2. (Petőfi-u.) a legújabb bécsi és párisi modellek kaphatók jutányos áron. Alakítások modellek után pontosan készítenek.

— A hölgyek csakis Rozsnyay-féle Serail-crémot használjanak.

— Tennisverők, labdák, focilabdák legolcsóbban Hegedűsnél Aradon.

Egyesület.

A Bányási és Erdélyi Munkások Rókkantségélyező és Nyugdíjgyulete központi vezetőségének 1923. évi jelentéséből vesszük az alábbi adatokat, amelyek fényesen rávilágítanak az egyesület mult évi működésére és az alább közölt számadatokból mindenki megállapíthatja, hogy az egyesület milyen szép és humánus hivatást tölt be a társadalomban. Az egyesületnek Bányás és Erdély területén 128 fiókja és 10 tagcsoportja van. Az elmúlt évben 682 tag folyamodott rókkantsági segélyért, árvasegélyért 105, özvegyi végkielégítésért pedig 182. A folyamodók kérelmeit az egyesület központja teljesítette.

A segélyben részesülő rókkantok létszáma 1923. év végén 1288 férfi, 1059 nő, összesen 2347. Az árvák létszáma pedig 205 fiú, 209 leány, összesen 414.

Segélyekre kifizetett 1923. évben:

Rókkantségélyre	1.450.421.39 Lel
Árvasegélyre	49.456.16 Lel
Özvi. végkielégítésekre	16.894.46 Lel
Egyéb végkielégítésre	2.996.45 Lel

Osszesen: 1.519.768.46 Lel

Az egyesület rövid 2 éves fennállása óta 3 millió lejt meghaladó összeget fordított tagjainak segélyezésére, tehát oly összeget, amellyel egyetlen intézmény sem dicsekedhetik. Az egyesület vagyona 1923. év végén 3.290.865.33 lej, amely összeg a legteljesebb tisztelettel pénzintézeteknél van elhelyezve kamatozás végett. Az elmúlt évben határozott bérpalotát vásárolt a vezetőség Timisoara, Ormos-uca 14. sz. alatt, amelyben 16 lakó van s ezenkívül az egyesület központi irodája nyer elhelyezést.

A vezetést és irányítást dr. Láng Béla ügyvéd, timisoarai hírneves publicista tartja kezében, akinek személyes teljes garancia arra nézve, hogy a 30.000-et meghaladó tagok befizetésével csak az alapszabályokban körülírt célra lesznek fordítva s így mindenkinek társadalmi állásra való tekintet nélkül a legmelegebben ajánlhatjuk, hogy minél előbb és minél fiatalabb korban lépjen be ezen igazán humánus emberbaráti népi jelű intézménybe.

A tagsági járulékok oly minimálisak, hogy azt még a legszűkebb körülmények között élő munkás is megfizetheti amelynek ellenében rókkantság esetén oly tekintélyes segélyt kap, amint egyetlen intézmény sem nyújt. Az egyesületben 6 osztály van s így mindenki tetszése szerinti osztályba iratkozhatik be, vagyis abba, amely osztálynak megfelelő járulékok fizetésére magát képesnek érezni.

A fizetendő járulékok az I. osztályban 1.— lej, a II-ban 150, a III-ban 2.—, a IV-ben 3.—, az V-ben 5.— és a VI-ban 8.— lej, amellyel szemben már 10 év után bekövetkező rókkantság esetén az I. oszt. 40.—, a II-ban 60.—, a III-ban 80.—, a IV-ben 120, az V-ben 200, a VI-ban 320 lej rókkantségély illeti meg a tagot havonként, amely segély minden befizetett további év után 2%-al emelkedik. A nyugdíjsegély az I. osztályban 100, a II-ban 150, a III-ban 200, a IV-ben 300, az V-ben 500 és a VI-ban 800 lej havonta. Belratkozhatik az egyesületbe nemzetiségre, vallásra és társadalmi állásra való tekintet nélkül minden 14-ik életévet betöltött férfi, vagy nő, aki valamely keresetforrásul szolgáló foglalkozást tapasztal, vagy hivatásszerűleg folytat. Belratkozni lehet ugy a központi irodában Timisoara, Strada Gojdu (Ormos-uca) No. 14., valamint az összes timisoarai és aradi fiókpénztáraink nál, ahol a közelebbi felvilágosítások is készséggel megadatnak.

SZABADALMAT megszerez, értékeit minden államban
ARON és MOLNAR
szabadalmi irod. BUDAPEST, VIII. József-körút 9.

KÖZGAZDASÁG.

Megreformálják az üzletbértörvényt. A Sfatul Negustoresc eredményes akciója

(Saját tudósítónktól.) Az új lakbérleti törvény üzlethelyiségekre vonatkozó szakasza a kereskedők körében nagy elégedetlenséget keltett. Általános mozgalom indult meg Románia kereskedői körében, hogy az új törvény szakasza módosítás alá kerüljön vagy ha nem, egy új törvénnyel védjék meg a lakbértörvény sérelmei ellen a kereskedőket. A Közlöny munkatársa felkereste **Ádám György** bankigazgatót, a Sfatul Negustoresc aradi csoportjának elnökét, aki a lakbértörvény módosításáért, valamint egy új, a kereskedők jogköreinek védelméről szóló törvény életbeléptetéséért indított mozgalomról az alábbiakban nyilatkozott munkatársunknak:

— A Sfatul Negustoresc központi vezetősége az összes vidéki tagozatok memorandumjai alapján **Marzescu** igazságügyminiszterhez fordult az új lakbérleti törvény enyhítő módosításáért. Az igazságügyminiszter azonban kijelentette, hogy a megszavazott törvényen nem változtathat. A Sfatul vezetősége ekkor új memorandumot készített és **Constantinescu** Tancređ kereskedelmi miniszterhez fordult kérésével. — A memorandumban kifejtették, hogy a lakbérleti törvény üzlethelyiségekre vonatkozó szakasza a kereskedőknek egzisztenciáját alapjában ingatja meg. A központi választmány interveniált a miniszternél és kérte egy, a kereskedők jogkörét védő törvény életbeléptetését, hogy a kereskedőket a tönkötől megóvják.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékek közgyűlése.

(Saját tudósítónktól.) Az Aradi Csanádi Gazdasági Takarékpénztár, Aradnak ez egyik legrégebbi és legelőkelőbb pénzügyintézete ma d. u. 7 órakor tartotta 34. évi rendes közgyűlését saját intézeti székhelyében. A közgyűlésen, amelyen a részvényesek nagy számmal jelentek meg, **Purgly László** igazgató elnök elnökölt. Az elnök melegen üdvözölte a megjelenteket, majd felkérte **Földes Soma** igazgatót, az igazgatósági évi jelentés megtételére. Az igazgatósági jelentés megemlékezett **Szalay Antal** igazgatósági tag elhunytáról, aki az intézetnek utolsó alapító tagja volt. Ezenkívül megemlékezett **Vass Gusztáv** választmányi tag elhalálozásáról is, javasolja, hogy az elhunytak kiváló érdemeit jegyzőkönyvben örökítsék meg. A javaslatot elfogadták és tudomásul vették. **Károlyi Gyula** gróf igazgatósági tag, Aradról való repatriálása miatt lemondott állásáról, a je jelentés kéri, hogy az eltávozott igazgató öntetlen munkásságát szintén jegyzőkönyvben örökítsék meg. Ezt is tudomásul vették. Bejelenté az évi jelentés meg, hogy

— **Constantinescu** Tancređ miniszter referált a minisztertanácsnak a Sfatul memorandumáról és a minisztertanács felhatalmazta a kereskedelmi minisztert, hogy **Marzescu** igazságügyminiszterrel és egy bizottsággal készítsék elő a kereskedők jogköreinek védelméről szóló törvényjavaslatot, amely előre láthatólag május végén kerül a kamara elé. Hogy minél hathatósabb bírálathoz kerüljön a kereskedők kérése, a Sfatul mozgalmát indított úgy. **Bucurestiben** mint az egész országban fiókjai által, hogy az ortodox hűvéti ünnepek eltelté után minden városban, így **Aradon** és **Temesváron** is *monstre* gyűlés keretében adják elő sérelmeiket és memorandumban interveniáljanak a kereskedelmi miniszternél, hogy a Sfatul Negustoresc delegátusai is képviselve legyenek abban a bizottságban, amely az új törvényjavaslatot elkészíti.

— A Sfatul Negustoresc által indított harc teljes sikeréhez — mondotta **Ádám György** vezérigazgató — természetesen szükséges, hogy Románia egész kereskedelmi világa nemzeti és felekezeti különbség nélkül egyesüljön egy hatalmas szervezetben, mert csak ebben az esetben tud boldogulni a kereskedelem ellen naponta kovácsolt rendszabályok utvesztőjében. Meg vagyok győződve róla, hogy csak a kereskedelem összes szervezeteinek állandó és folyamatos együttműködése fogja jogos igényeinek kielégülését, a kereskedelem szabadságát eredményezni.

Heinrich Sándor, aki az intézetnek alapítás óta vezérigazgatója, nyugalomba vonult. A közgyűlés a nyugalomba vonuló igazgatónak odaadó munkásságáért és az intézet nagy felvirágozása körül kifejtett érdemeiért hálás köszönetet szavaz. Elhatározza, hogy „**Heinrich Sándor** alapítvány” címen 100 ezer lejes alapítványt létesít, amelynek évi kamatait minden évben, március 18-án Sándor napján jótékony célra fordítja. Elsősorban az arra rászorult intézeti tisztviselők, vagy özvegyei és árvái kapják az alapítvány kamatait. Bejelenti a jelentés azt is, hogy **Heinrich** vezérigazgató nyugalomba vonulása óta **Földes Soma** igazgatót bízták meg az intézet igazgatásával, akinek eddig is intenzív része volt a bank vezetésében. Végtel megemlékezik a jelentés arról, hogy a makói fiókintézet a múlt évben önállósította magát, a nagy szentmiklósi fiókot pedig **Az Arad Csanádi** egy ottani másik intézetnek adta át.

A zárszámadás 445.468.60 lej tiszta nyereséget mutat fel és az igazgatóság javaslatára abból részvényenként a tavalyi 17 lej helyett 22 lej osztalékot fizetnek. **Dr. Dénes Jakab** részvényes a részvé-

nyesek nevében köszönetet mond az igazgatóságnak, felügyelő bizottságnak, választmánynak és a tisztviselői karnak, különösen meleg köszönetet mond **Földes Soma** igazgatónak a szakszerű vezetésért, mert az évi jelentésből látja, hogy a bank működését idén már a kereskedőkre és iparosokra is kiterjesztette. A szokásos felmentvények megadása után a régi felügyelő bizottságot és igazgatóságot választották meg, új tagokul pedig **Alföldy Pált** és **Dziubek Vladimirt**. A közgyűlés ezután **Purgly László** elnök elítélésével véget ért.

Valutapiac.

HELYI VALUTAÁRAK. (Április 26.) Francia frank 11.90, svájci frank 34.40, dollár 193.75, dinár 2.42, szokol 5.75, lira 8.72, angol font 860. **Külföldiek:** Budapest külföldi 380, belföldi 430, Bécs 368, Prága 5.71, Zürich 34.35, Milano 8.64, London 850, Páris 11.85, Newyork 192.75, Belgrád 2.38.

ZÜRICH NYITÁS. (Április 26.) Amsterdam 210, Newyorki 563.50, London 2466.50, Páris 35.37.50, Prága 16.57.50, Budapest 0.0075, Belgrád 6.97.50, **Bucuresti** 2.95, Bécs 0.0079.75.

ZÜRICH ZÁRÉAT. (Április 26.) Amsterdam 210, Newyorki 563.75, London 2469, Páris 35.85, Milano 25.25, Prága 16.57.50, Budapest 0.0075, Belgrád 6.97.50, **Bucuresti** 2.95, Bécs 0.0078.50.

BUDAPESTI DEVIZAKÖZPONT JEGYZÉSEI. (Április 26.) Belgrád 1000—1035, **Bucuresti** 420—440, London 355500—365500, Páris 5150—5330, Newyorki 81100—83400, Prága 2385—2460, Bécs 113—116.20, Napoleon 288000. **A takarékkorona árfolyama 120.**

— **Banca Centrala sucursala** Arad, Reg. Ferdinand I. Nr. 29. (Sajtház.) Aradmegye. Távirati címe: Centrala. Üzletágai: A bankszakma minden ága, deviza autorizáció és közvetítő. Export saját számlára. Érdekkörébe tartozó vállalatok: Fabrica de sticla Turda, Industria Sarmei Ghizis, Fabrica de piele Turda, Fabrica de eternit „Meteor“ Odorhei Bihor, Vinea s. a. pentru valorizarea vinului Alba-Iulia, Alpha fabrica produsechi mice Arad. Alapítke 50 000.000 lej. Tartalékalap: 20 millió lej. Ügyvezető igazgató: **Papp Ilie**. Aligazgató: **I. Bruf. Pacurariu**. Cégyvezető-felügyelő: **Popa Ioan**. Osztályvezetők: **Lupsa Coriolan**, a devizaosztály főnöke, **Bogoevici Romul** pénztárnok, **Cirici Aurel** ellenőr. Igazgatósági tagok: **dr. Avramescu Vazul** elnök, **dr. Robu János**, **Trimbutoiu Traian**, **dr. Beles Jenő** tagok. Juktanácsos: **dr. Alexa Botiok**. A céget jegyzi: egy igazgató és egy igazgatósági tag.

— **Közgazdasági évkönyv.** Második alkalommal jelenik meg az erdélyi könyvpiacra **Rados Mór** és **Székely János** **Közgazdasági évkönyve** és megállapítható, hogy nem marad semmiben a múlt esztendőben megjelent kötet mögött az idei, sőt tartalma gazdaságával érték tekintetében versenyez vele. A könyv alcíme értékét és minőségét helyesen jellemzi, valósággal gazdasági lexikonja erdélynek. A majd ötszáz oldalra terjedő vaskos kötetben minden közgazdasági tudnivalót meg lehet találni

s tökéletesen tájékozódni lehet **Erdély kereskedelméről és iparáról**. A hatalmas munkában **Erdély közgazdasági életének** számos kiemelkedő reprezentív értékű vezetőembere foglalkozik szakszerű cikkekben törvényekkel és egyéb közgazdasági érdekű dologgal.

— **Uj ipari r. t.** Igen öröndetes és jelentős új ipari r. t. alakulásáról tudósítanak, mely **Aradon, Polychrom Festék, Lakk és Vegyészeti Gyár r. t.** céggel most alakult meg és amelyben informátorunk szerint érdekeltséget az aradi **Meer Mór** és **Fia cég**, **dr. Keleti** és **Murányi vegyészeti gyár r. t.** **Ujpest**, **Erdélyi Hitelbank r. t.** és több aradi közgazdasági tekintély vállalt. Az új vállalat, mely 6,000.000 lej alapítkevel alakult, már a kitünő hírű régi **Meer-féle** lakkgyárat lényegesen kibővítve, itt fogja gyártani a belföldi és a keleti szükséglet részére **dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár r. t.** évtizedes kiváló tapasztalati alapján az eddig külföldről importált föld- és vegyfestékeket is.

— **Iparosok Lapja.** Most jelent meg az **Iparosok Lapja**-nak legújabb száma, amely színes és életlen tartalmával, jól informáltságával és szakszerű cikkeivel nepszerű organuma lett az erdélyi iparosársadalomnak. Számos kitünő cikkén kívül hírvonatában az összes szakmákat tájékoztatja az őket érdeklő eseményekről. A lap számos illusztrációjával szemléletesen mutat be érdekes dolgokat. **Bátor** hangjával az iparosok érdekeinek kitünő szószólója. **A Cluj** Kolozsváron megjelenő lapnak Aradon és Temesváron is sok munkatársa van.

— **Az Aradi Olajipar r. t. közgyűlése.** Az aradi olajipar r. t. ma délelőtt tizenegy órakor tartotta harmadik évi rendes közgyűlését **Kintzig János** igazgatósági elnök elnöklésével. Az elnök üdvözölő szavak után elparentálták az elhunyt **Vertán István** igazgatósági tagot, akinek emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg. Ezután **Lengyel Sándor** vezérigazgató felolvasta az igazgatóság évi jelentését. Bejelentette, hogy az „**Alexandria**” március 1-én alatt bejegyzett kence és a vállalat által gyártott ablaktapasz egész Romániában nagy népszerűségre tett szert és bevezetése a legteljesebb mértékben sikertült. Az elmúlt évi tiszta nyereség 623 ezer 538.30 lej, amelyből részvényenként 100 lej osztalékot fizetnek. Ezután a szokásos felmentvények megadása után ismét a régi felügyelő bizottságot és igazgatóságot választották meg, majd a módosítási engedéllyel kapcsolatos alapszabálymódosítást hajtották végre, aminek megtörténte után a közgyűlés véget ért.

Vigjáték műsor.

8-vel és **Hyllrom Boy**-al a főszerepben.

Remutatók

ma vasárnap 8 óráig

Apolloban.

Közös lesz az aradi strand.

(Végrehajthatatlan a strandtilalom.)

(Sajtó tudósítónktól.) A közös strandolás betiltásának terve élénk feltűnést váltott ki Arad város közönsége körében. A nők és férfiak együtt fürdése és strandolása, már bevett szokás a fürdőhelyeken és mindenütt, ahol hódolhatnak a strandolás egészséges és kellemes nyári szórakozásának. Arad város vezetősége és a városi mérnöki hivatal tiltakozását jelentette be a terv keresztülvételére ellen, amely a városnak egyébként is mérhetetlen károkat okozna. A mérnöki hivatal véleménye szerint a közös strandolás megakadályozása lehetetlenséggel határos, mert a strandok ketté osztása óriási összegeket emésztene fel és ami a legfontosabb, a város már kiadta a bérleteket nagyobbára családok részére és a bérletek visszaadása, a családok szétválásának teljesen tönkretenné az aradiak egyetlen nyári szórakozását.

A terv keresztülvételére csak egy módon volna lehetséges, ha a férfiak és nők külön délután,

vagy délelőtt fürdénének illetve strandolnének. Ezzel az intézkedéssel a vendégek tömege legálább kilencven százalékkal csökkenne, mert a strandolók tömegének kizárólag délutánonként van ideje hódolni a strandolás örömeinek. Ez az eshetőség a városnak is mérhetetlen anyagi károkat okozna, mert a Neptunban naponta megjelenő több száz vendég hatalmas összegekkel gyarapította a város pénztárát. Ma a városházán illetékes helyen nyert értesüléseink szerint a közös strandolást több mint valószínű, nem fogják betiltani a hatóságok, mert a nők és férfiak együtt fürdésének megakadályozására semmiféle törvény vagy rendelet ezideig nem jelent meg.

Dr. Robu János főpolgármester Muntean János városi főmérnök és Vas Barnabás városi mérnök a husvétii ünnepek után helyszíni szemlélt tartanak az aradi strandokon, amelyen befogják bizonyítani, hogy a közös strandolás megakadályozása keresztülvihető.

gya volt a biblia isteni származása és cselhatatlansága, amelyet Potter kétségbe vont és a zsüri döntése szerint le is győzte ellenfelet. A második téma az ember származása volt. Ebben a vitában Straton győzött. A győzelem aránya mindkétyszer 2:1 volt, ami a zsüri szavazatának arányát jelenti.

A harmadik nyilvános hitvitát tegnap este tartották meg most már semleges helyen, a Carnegie Hallban. A vita tárgya ez volt: Igaz-e, hogy Jézus szüztől született és alapvető dogmája-e ez a kereszténységnek?

Elmentem meghallgatni a hitvitát. Hiszen utoljára magyar főurak és erdélyi fejedelmek udvarában folyt ilyen, annak is van vagy három-négyszáz éve.

A templomokból eddig kiszorult a hallgatók nagy része, most a hatalmas hangversenyterem zsufolásig megtelt. Öregek, fiatalok, férfiak, nők, mindenki fanatikus nívó valamelyik vitázó felé. Mégis inkább öreg emberek, idősebb nők, őszhajú, kopaszodó férfiak. A nők között több a fiatal. Uccai ruhájuk fűrészen fürdik a csillárok ragyogásában. A széksorok között is sűrűn állnak hallgatók, a pódiumot is telerakták székekkel, minden talpalatnyi hely elfoglalva.

A pódium elején három kis asztal. Egy a közepén, ez a szónok helye. Kettő kétoldalt, ezek mellé ül le a két vitázó pap. Jobbról Reverend Straton, balról Potter. Kicsit hátrább külön három szék, három szmokingos ur foglal rajtuk helyet: a zsüri.

A zsüri elnöke pár bevezető szót mond, utána Straton tiszteletes lép a középbe asztalhoz, ő kezdi a vitát. Szmokingban van. Fehérhajú, tipikus amerikai arcú ember, de nem pap típus.

Ő védi a tételt, a szeplőtlen fogantatás dogmáját és állítja, hogy ez alapvető tétele minden keresztény egyháznak.

— Barátaim! — kezdi. A közönség feszülten figyel. Már az első mondatait heves, kemény gesztusokkal kíséri. Föl-alá jár, széles ívben csapkod a karjaival. Agresszív, határozott, csupa meggyőződés, fanatizmus. Nagyon biztos szónok. Még nem az ellenfelei vitázik, csak néha vet rá egy-egy fontos tekintetet, inkább előad, neki kell megalapoznia a vitát.

— A szeplőtlen fogantatás dogmáját

a hit lényének kell vizsgálnunk,

— mondja. En nem kezdek naturalista magyarázatokba. Semmivel se nem nehezebb elfogadni azt, hogy Jézus szüztől született, mint azt, hogy az első emberpár földi szülők nélkül került a földre. Az isten, aki őket teremtette, mindent megtehet.

Ujságírók, vagy inkább ujságíró nők jegyzik lázasan a szavait. A newyorki lapok egyházi rovatait nők vezetik. Az ellenfél feszülten figyel a kis asztalnál, néha jegyez. Straton egyszer-egyszer felefordul és ilvenkor a hangján úgy érzeni, mintha egy kicsit lenézne a tagadót. Egyszerre emelt hangon, tagolva mondja:

— Barátaim, én ünnepélyesen kijelentem itt, Isten és emberek előtt, hogy bár elolvastam minden kritizáló és hitetlen könyvet, én elfogadom egészen, kétség nélkül ezt a dogmát, ahogy az a Bibliában meg van írva. És én hiszem, Istenem

minden gondolatával, testem minden csepp vérével hiszem ezt.

Zugó taps válaszol erre a mondatra. A közönség megértette, hogy Straton most kimondta a legnagyobb, az egyetlen érvet: hiszem.

Három-négyszer szakítja meg melles teps az előadást, amely egy óra hosszat tart. Emnyi ideig beszélhet mind a két fél s azután 30—30 percig válaszolhatnak egymás érveire. Tekintélyekre hivatkozik Straton. Wilsonra és Hardingra, akik hitték a dogmát. Felolvassa Hayes newyorki katolikus érsek és Manning anglikán püspök levelét, akik kijelentik, hogy ez a tétel valamennyi keresztény egyház alapvető tanítása. Gyakran idéz a Bibliából is.

Az elnök bejelenti, hogy 3 perccel túlépte az egy órát, emyit engedélyeznek tehát az ellenfelenek is.

Potter az előadásztalhoz lép. Ha az első vitázó nem volt pap típus, hát őrá még elhinni is nehéz, hogy pap. Vékony, egészen fiatal, szinte gyermekember. Kifogástalan szabású frakkban van, ami még jobban vékonyítja. A haja gondosan lesimítva, udvariasan meghajol a zsüri, az ellenfél és a közönség felé.

— Barátaim, itt és másutt, — kezdi. Az asztalon van ugyanis a rádió felvevő készüléke, amely

milliókhoz viszi a szónokok szavait

Straton csupa hit volt, Potter hideg és tudományos. A parthienogenesistől beszél nagy szakudással.

— Bolond, bolond, — suttogja mögöttem izgatottan egy öreg néni.

Előveszi a Bibliát. A Biblia-történet kutatásának legújabb eredményei alapján mutatja ki, hogy a legkorábban írt könyvekben semmi nyoma a vita tárgyát képező tannak, ez csak később. Krisztus születése után körülbelül 70 évvel került be az evangéliumokba.

A közönség egyre izgatottabb és lelkesebb. Egyszer gyakrabban a taps és már közbeküldések is hallatszanak. Potter kezdi a helyzet urának érezni magát, tréfál, gúnyolódik az ellenfelel.

— A keresztények nagy része nem tudja hinni ezt, — kiáltja. — Fiat azok most már nem keresztények? A katolikusok is egyre kevesebb súlyt fektetnek erre.

— Nem igaz, nem igaz, — kiáltja egyszerre a terem közepéről két fiatal leány és tiltakozóan emeli fel a kezét.

— Nincs szükség rá, hogy ilyen csodákat higgyünk, folytatja Potter.

Jézus Krisztus isteni lelke elég nagy földi csoda.

Tudom, hiszem, hamarosan eljön az idő, amikor csak azt kell hinnünk, hogy két ember szerette egymást és szerelmükből megszületett a világ megváltója. Amikor nem lesz szükségünk csodákra, csak szeretetre a szívünkben.

Most már minden mondat után viharzik a taps, percekig zug akkor is, mikor a fiatal pap már a helyén ül. Feláll és újra meghajlja magát.

Újra Straton beszél. Még hevesebben, szinte dühösen. Hívei is lázban égnek, tapsokkal, éjenzésükkel alig nagyják befejezni a mondatot. Személyeskedik, támad, ökiével a másik tenyerébe csapkod, amint sorolja az érveit. A közönség alig bír magával. Egyszerre Potter pártja is elkezdi tapsolni és a tappsal va-

Ferrong az amerikai protestantizmus.

(Modern hitvita newyorki hangversenytermekben — zsürivel.)

(Newyorki levél.) Ez is csak itt történhetik meg, ahonnan néhány nappal ezelőtt világkörüli utra indult négy bátor repülő, ahonnan Konstantinápolyba és Ausztráliába beszélnek rádió, ahol tegnap egy emeletes házat látiam az ucca közepén, amint áttolták egyik helyről a másikra és — ahol éjszakánként égő kereszt kísérteties fénye mellett embereket korbácsol és gyilkol a kuklux-klan, faji, felekezeti harc és az erkölcsök hatályosabb védelme címen. Ahol Európa jövő százada találkozik és békeesen megfér a közepkor elő motívumaival.

Az amerikai egyházi élet sok különösségét kellene ismernie az ottani olvasónak ahhoz, hogy ez a cím ne legyen egészen valószínűtlen. Egy párat felemlíték: Amerika 110 millió lakosa közül 45 millió, tehát a felnőttek túlnyomó nagy része, ren des templombajáró tagja valamelyik egyháznak, pedig az egyháziagság nem kötelező. A vasárnapi istentiszteleteket itt éppen úgy hirdetik, mint a színházi előadásokat. Szombatonként oldalak vannak tele a lapokban egyházi hírdetésekkal (hiszen Newyorkban több mint 600 templom van) s a hírdetésekkben a másnapi prédikáció címe mellett rendszeren ott van a prédikáló pap arcképe is.

Es elsősorban kellett volna említenem, hogy az amerikai protestáns egyházakban

már majdnem egy éve forradalom van.

Egyházi forradalom, amelynek célja, hogy új alapokra fessék a protestáns egyházat, mert mint a mozgalomban résztvevő papok hirdetik, máskülönbön nem bírja ki a mai idők társadalmi és szellemi válságait.

Tavaly kezdődött ez a forradalmi

mozgalom egyszerre majdnem valamennyi protestáns egyházban. Ki-robbanására közvetlen alkalmat egy püspöki konferencia adott, amelyen a protestáns püspökök leszögezték egyházuk alapvető dogmáit. Ezek között volt a szeplőtlen fogantatás dogmája is.

Rákövetkező vasárnap a papok egy része szószerűen kihirdette, hogy a püspökök határozatait nem ismeri el, a dogmákat elveti.

Megindult a harc. A forradalmárok modernistáknak nevezték el magukat, a dogmák alapján állók pedig fundamentalistáknak. A modernisták vezére, Reverend Ch. F. Potter, egy fiatal newyorki unitárius pap lett, aki sajtóban, szószerűen és előadásokon nagy hévvel s tudományos készséggel kezdte hirdetni az új reformáció tetteit.

— A bibliai kereszténységet összhangzásba akarom hozni a mai idők szociális problémáival és tudományos felfogásaival. Ezt tették annakidején a nagy reformátorok is s én csak a „semper reformari“ elvét követem.

Az ellenpárt sem maradt tétlen Potter agitációjával szemben. Itt is hamarosan egy vezér körül csoportosult a tábor, ez a vezér Reverend John Straton prédikátor, a legnagyobb newyorki baptista egyház feje. Straton

nyilvános hitvitára hívta ki Pottert

aki a kihívást el is fogadta.

Őt témát választották ki amelyet nyilvánosan fognak megvitatni. A vitában három tagu zsüri dönti el, hogy ki a győztes, ki tudott felhozni döntőbb erejű érveket.

Az első két hitvitát templomban tartották. Egyiket Potter, másikat Straton templomában. Az első tár-

Ígéggel befejezték a szót. Egyetlen szavát sem érteni. Letelik a 30 perc. Potter lép megint a szószóki asztalhoz. Egészen fölényes, biztos a táblájában. Nem is használja ki a rendelkezésére álló félórát. Mosolyogva meghajol és leül a helyére.

Visszavonul a háromtagú zsüri és husz percre tanácskozás után kihirdeti az eredményt.

— Potter győzött.

Mihályi Ernő.

SAKK.

Rovatvezető: Dr. Janny Géza.

Dr. LASKER EMÁNUEL.*

A newyorki verseny, mely fiatalokat igazolomban tartotta az egész világ sakkozóját befejezést nyert, a legöregebb versenyző, a volt világbajnok, dr. Lasker Emánuel győzelmével. Hogy Lasker első lett, abban nincs semmi különös, hiszen ő rendszeren ezt a helyet szokta elfoglalni: azonban a versenyen sikerült egykori vetélytársát és legyőzőjét, Capablanca magától hagyni és így előtérbe nyomul a kérdés, hogy oly vasakaratu ember, mint Lasker, nem fog-e kísérletet tenni trónja visszafoglalására?

Lasker 1868-ban született a Neumark Berlinchen nevű városában, hol atya templomszolga volt, ki üres idejében fiatal sakkozva üzte el nyomasztó gondolatait. Lasker a középiskolát csak a rokonok és a hitközség támogatásával tudta elvégezni, bár könnyen és jól tanult. Később az erlangeni egyetemen bölcsészeti doktorátust szerzett. A mesteri címet Breslauban, 1889-ben, mindjárt első próbálkozásánál megnyerte és öt év múlva már ő volt a világbajnok.

Versenyeredményeit a következő táblázat mutatja:

1889. Amsterdám 2, 1890. Berlin 1—2, 1890. Graz 3, 1892. London 1, 1893. New-York 1, 1895. Hastings 3, 1895. Szt.-Pétervár 1, 1896. Nürnberg 1, 1899. London 1, 1900. Páris 1, 1904. Cambridge-Springs 2—3, 1909. Szt.-Pétervár 1—2, 1914. Szt.-Pétervár 1, 1918. Berlin 1, 1923. Mährisch-Ostrau 1, 1924. New-York 1.

Match-ben győzött a következők ellen: Bardeleben, Bird, Mieses, Englisch, Blackburne, Bird, Golmayo, Vasquez, Showalter, Steinitz (kétszer), Marshall, Tarrasch (kétszer), Janovski (kétszer.) Eldöntetlenül mérkőzött Schlechterrel és egyszer Janovskival. Veszített egy elméleti (Rice-gambit) matchet Tschigorin ellen és a világbajnoki mérkőzést Capablancával szemben. Irodalmi művel: Common sense of chess, Kampf, Das Begreifen der Welt. Szerkesztette a „Lasker's Chess Magazine“-t és a „Schachwart“-ot, kiadta az 1909-es szt.-pétervári verseny könyvét, azonkívül a Tarrasch és Capablanca elleni matcheket.

* Mult heti számukból kimaradt.

csak, hogyan vélekednek róla és stílusáról a szakemberek:

Lasker stílusa harmincöt évi szereplése alatt nem igen változott. Teljesen egyéni, azért nem is nevezhető ő jogosan Steinitz-tanítványnak, valamint neki nincs tanítványa. Társsuk csak, hogyan vélekednek róla és stílusáról a szakemberek:

Tarrasch: „Legjobb csodálom körülfekintő, nyugodt védekezését. A defenzíva — az ő eleme. Ő a defenzíva mestere. Nem ijed meg a legrosszabb helyzetekben sem, védőhuzásaiban mindig van egy csepp méreg.“

Janovski: „Lasker játszmáinak nincs mübecsik, rosszul vannak játszva — a legtöbb hátrányos helyzetben csak azért nyert, mert az ellenfél tulgyorsan játszott nyeresre. Meg kell mutatni a világnak, hogy Lasker játéka nem sakk, hanem dominó.“ (A nagyhangú kijelentéseket követő matchben Janovski csúfosan kikapott.)

Alapin: „Lasker játékmódorában igen szerencsés arányban egyesít klasszikus egyszerűséget, romantikus fantáziát és az ellenfél egyénisé géhez lélektanilag alkalmazott méregceppet. Aki, mint én, számtalan könnyű játszmát váltott vele, tudja, hogy ha az egység elvesztésével nem kell törődnie, a sakkozói svindli-egyensúlyozás csodálatos mutatóványait rázza ki a kabátujjából.“

Réti: „Nem művész, filozófus. A legátláthatóbb, de egyúttal a leghidegebb eszű ember, akit ismerek. Őt a sakkjátékban nem a speciális eset, hanem az általános törvény érdekli, mit a játszma dokumentál. Az általánosságnak ez a kutatása, a részleteknek ez az elhanyagolása bizonyára bölcsészeti gondolkodásra, de nem művészi érzésre vall. Őt az általános törvény érdekli, bennünket, fiatalabbakat a kivétel, a szabály átörése.“

Gutmayer: „Minden kockázattól idegenkedik. Vár az eljövendő hibára, fegyverrel a kézben, türelmesen, szívesen, fáradhatatlanul. Ő a leg-

PALKOVITS

ma vasárnap
és
hétfőn

tomesvári

„English

Porter“

sört csapol.

Új lakbértörvény Magyarországon

(1926-ban felszabadulnak a lakások.)

(Saját tudósítónkól.) A szocializációs törvényt most szavazták meg Magyarországon és ennek keretében rendezték egyszersmindkorra a lakberek kérdését is. Az eddig öltetszerűen kiadott lakbérrendeletek helyett most véglegesen törvény rendezi ezt a kérdést. Ma jelent meg a magyar hivatalos lapban az új lakbértörvény amelynek pontjai a következők:

Az új lakbértörvény a lakásbérreket az 1924. évi májusi negyed-

re az aranyparitás hét százalékában állapítja meg. A lakberek 1926. májusáig fokozatosan emelkednek és végeredményben az aranyparitás 50 százalékát fogják kifizetni, amire 1926-ban a lakások teljes felszabadulása következik. Az üzlethelyiségek után már 1924. májusában az aranyparitás 15 százalékát fizetik, 1925. májusáig pedig az aranyérték 50 százalékát éri el.

borzalmasabb kifárasztó és ebben még Paulsent és Steinitzet is meghaladja. Jégárnyidegsége mérhetetlen. Ő a fehér halál a vetélytársai számára.“

Lasker önmagáról: „Azt mondom, hogy a stílusom nagyon egyszerű és átlátszó. Más a szépségben hisz — én az erőben.“

Alljon itt Lasker Emánuel egy könnyű játszmája, melyet évek előtt Berlinben, egy szimultán-előadáson játszott:

43. Középgambit.

Világos: Dr. Lasker E. Sötét: N.
1. e2—e4, e7—e5. 2. d2—d4. e5×d4. 3. Hg1—f3. (A leggyakoribb 3. V×d4, Hc6. 4. Ve3!). 4. Tf8—c5. 5. c2—c3, d4×c3. 6. Hb1×c3, d7—d6. 7. Ff1—c4. Hg8—f6. 8. Fc1—g5, Fc8—e6. 9. Fc4×e6, f7×e6. 10. Vd1—h3, Vd8—c8. 11. 0—0—0. Hb8—c6. (Veszélyes lett volna F×f2 által még az f-vo nalet is megnyitni). 12. Bd1—d2. Fc5—b6. 13. Hc3—e2, Vd8—d7. 14. He2—f4, 0—0—0. 15. Kc1—b1. (Az egyalogot nem volt érdemes ütni, mert sötét ugyanis visszanyeri), Bd8—e8. 16. Bh1—c1. Bh8—f8. 17. h2—h3, Vd7—f7. 18. Vb3—a4, h7—h6? (Hogy f6—f5 után a világos huszárok, aki a g5 pont ne legyen hozzáférhető. Csakhogy világos most áldoz és hatalmas lendülettel játszik végig.) 19. Bc1×c6! b7×c6. 20. Va4×c6. Kc8—b8. 21. Hf4—d3, Be8—e7. 22. Hd3—b4, Vf7—e8. 23. c4—e5! (Döntő erős: a7—a5-re pl. 24. e×d. a×b. 25. d×e nyer), d6—d5 (f6×e5-re világos három lépésben mattot adna). 24. e5×f6. Ve8—g6+. 25. Bd2—c2, Vg6×f6. 26. Hb4—a6+, Kb8—c8. 27. Hf3—e5!, Vf6×e5. 28. Vc6—a6+. Kc8—d7. 29. Va8×f8, Ve5—g7. 30. Hf6—b8+, Kd7—d6. 31. Vf8—f4+, e6—e5. 32. Bc1—c6 matt.

Aradi mozi hírek.

* Kacagni fog egész Arad az Apolló színház nagyszerű burleszk képein. A moziközönség kedvence: „Ó áll a kép középpontjában és ügyes, bravuros mutatóványaival állandó derűtségben tartja a nézőteret. A humoros filmújdonosságok va-

Erdős Réné legújabb könyve: **Berekesztett utak 235 lej**

Kelet hírlapiroda Arad.

sárnap és hétfőn maradnak műsoron.

* Nagyszabású film-premier zajlik le vasárnap az Uránia mozgószínházban: Sardou Victor A haza című nagyhatású drámája után készült film, az Eleven máglya kerül először bemutatásra. Az Eleven máglya, mely vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán marad műsoron, Alba herceg egész rémuralmát a néző elé viszi.

* Az Apolló és Uránia színházak hétfőn, a görög keleti husvét második napján délután 3 órakor kezdik előadásukat.

* A XIX-ik század egyik leghatalmasabb császárnőjének, a bajor Erzsébetnek életörténetét dolgozták fel nagy művészettel filmre, melyet kedden mutat be először az Apolló mozgószínház. A nagyszabású kép Larich grófnő, a császárné unokahugának emlékiratai nyomán készültek és azok igazságához nem fér kétség. A monumentális film iránt Aradon óriási érdeklődés nyilvánul meg és a kép péntekig marad műsoron. Az előadások kivételesen 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

!!!

Radur 4062

Reggelire, uzsonnára, vacsorára, elő-
ételnek legolcsóbbak és legízleteseb-
bek a

Kemény-féle huskonzervek

Kaphaték minden jobb főzész- és sop-
megőzletekben !!

**Májipástétom
Haschee
Gulyások**

1/2, 3/4, 1 és 1 1/2 kilós dobozokban.

Frankfurti

páronként és zárt dobozban. Viszont-
elárulitók részére helyi leányokat:

Hajduska és Társa

ARAD, Piata Avramiancu (Szabad-
ság-tér) 7. Telefon 7—33. sz.

KEMENY TESTVEREK huskonzervegyára
Salonta-Mare. — Sibor. 2158

Ezsébet osztrák császárné.

Larich grófnő emlékiratai nyomán. Kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken az
Az előadások 5, 7, és 9 órakor kezdődnek.

APOLLOBAN.

Szerkesztői üzenet.

Temetés pap nélkül. Utána járunk az ügynek. A plébánia hivatalban nem történt mulasztás. Másutt lehetett valami fölületesség. Vég-eredményében azonban mégis csak meg volt a beszentelés. Nyugodjék meg. — Szabadszerelem. Mit nekünk ir, nem új és mindenki által tudott dolog. Mi csak megerősíthetjük állításait: szabadszerelem minden korban volt, van és lesz. Természetesen törvény nem védi és nem is szentesíti a szabadszerelmet, ilyesmi el sem képzelhető a mai viszonyok között. Az egyén szabadságát azonban nem korlátozza semmi, amíg az egyén nem kerül összeütközésbe a büntető törvénykönyvvel. Ugy vagyunk a szabadszerellel, hogy tudomásul vesszük a létezését és hallgatólag személynünk fölé. Morális és vallási szempontból természetesen nem szabadna léteznie házasságon kívüli szerelmeknek. — ma már, amikor a fejlett jogszolgáltatás megkönnviti a válást és a másodszori házasságkötést, a szabadszerelemre, illetve a törvényen kívüli házasságra tulajdonképpen nincs is szükség. — Kivándorló. Csak június elsejétől kezdik adni az Egyesült Államokba a vizumot. A vizumot sorszáma szerint a bucaresti amerikai konzulátus adja. Kanadába ezidőszere nem adnak vizumot. Hogy a korlátozás meddig áll még fen, nem tudhatni. — Beteg. Forduljon betegségével szakorvoshoz. Véleményünk szerint ilyen speciális gyógykezelést igénylő betegséggel a legalaposabban fővárosokban levő és egyetemi tanórák vezetés alatt álló klinikákon foglalkozhatnak. — 2018. számú előfizető. Panaszával forduljon a timisoarai-temesvári postafelügyelőséghez. A beadványt románul írja. Bélyeg nem kell rá. — Radnai ... A kérdés cím: dr. Bradean Atanaziu, vármegyei főorvos. Található a délelőtti órákban az aradi megyeházán levő hivatalos helyiségben. A másik cím: dr. Lazar Agoston, Aradvármegye alispánja, hivatalos helyisége szintén a megyeházán van. — Aggódo anya. Jöjjön be csütörtök délután fogadó napokon 4—5 óra között a szerkesztőségbe. Talán tehetünk valamit az érdekében. — Többeknek: Verseket csak a legkivételesebb esetben közlünk. „Első szerelem“, „Tavaszi“, „Botrányos állapotok“, „Elmélkedések“ című beküldött cikkek nem váltak be. — Publicista. Ilyen természetű cikkeket a szerkesztőség beltárgjai szoktak írni. — Felician, Cluj. Ügyével lapunk nem foglalkozott.

Eleven máglya

Történelmi film.

Bemutatója ma vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán az

Urániában.

A szerkesztésért ideiglenesen:
KÓCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Prefectura Județului.

A nagyvilágból.

(Fóka a Röntgen alatt.) A párisi Casino de Paris publikumát hetek óta hat okos fóka mulattatja, melyek közül az egyik Jeff, egy mutatvány alkalmával megsebezte az uszonyát. A fóka borzalmasan ordított a fájdalomtól és hevesen csapkodott farkával, ha valaki megsérült uszonyát megérintette, úgy hogy nem lehetett megállapítani, hogy mi baja van szegény Jeffnek, tehát Röntgen-vizsgálat szüksége mutatkozott. Az okos fókát gazdája halakkal kicsalta medencéjéből és a színház bejáratához vezette, hol egy autóbil várt az illusztris vendégre. Jeffnek nem nagy kedve volt belépni az autóba, mert uszonya iszonyúan fájt. Szelid, okos szeméi részvétért könyörögtek, azonban étvágya nagyobb volt fájdalománál és végül is követte az öt halakkal csalogató gazdáját. A fóka uszonyán ment föl a Röntgen-laboratóriumba, hol a legnagyobb lelki nyugalommal engedte magát megvizsgálni.

Szálloda-kávéház

világhírű fürdőhely közelében, a város legelső üzlete emeletes házzal együtt ELADÓ, vagy BÉRBEADÓ. Megbizott „ARGUS“-iroda Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc ucca) I. 166

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESÍTÉS.

Angol és francia női szalonomat Arad, Str. Desseanu (Révai-u. 13.) 6. számú házban újból megnyitottam és további szíves támogatást kérek

tisztelettel

Walkó Istvánné.

2516

Ajánlunk legfinomabb

Hartmann és Kleinig-féle Hohenelbel vattákat, kötszereket, mull, calico, organtint, orep, ideál pólyákat. Dermatol Hydrofil, Jodeform, Sublimat, Vioform, Trapaflavin, Xeroform gazekát. Gipsz pólyákat. Varró seymeket, tejszivókat, szepókákat, pessariumokat, Uebe, Kramer, stb. hőmérőket. Irrigator kannákat, gummi csöveket, pravazfecskendőket, különféle fecskendőket, Catetereket puha gummiból és fémbe. 2319

Dr. Földes gyógyszerár Arad

Háztulajdonosok figyelmébe

Biztos vevőimnek sürgősen keresek kisebb-nagyobb házakat megvételre. Értekezni C. F. R. menetjegy irodában. Arad, Strada Baritiu 3. (Rákóczi-u.) 2118

IOAN MARIAN

építészeti irodája

ARAD,

Str. Fabricel (Gyár-ucca) 18/20 szám.

ELVÁLLAL a legutányosabb árak mellett minden e szakmába vágó új valamint átalakítási építkezéseket és költségvetéseket. 2498

Mindenki vigyázzon egészségére!!

Csakis műjeget használjon, mely tiszta vízvezeteki vízből készül! Járva nyos és fertőző betegségektől kíméli meg magát! Jégszükségletét tehát

Reusz Sándor

c é g n é l

Temesvári Serfözde r.-t. főraktára

ARAD, Bul. Regele Ferdinand No. 33. (Boros Béni-tér 5.)

szerezze be. 222

Jég házhoz szállítva, előfizetőknek már féltáblától kezdve. Nem előfizetőknek 4 táblától feljebb. Figyelje a jégelőfizetési közleményeket!!

A buza nem áll

oly magas garmadában, a budapesti központi raktárházakban, mint gyárunkban az ősszel betakarított szép, apróra szeletelt és szárított cikória, melyből a három csillagos U H U cikóriakávé készül.

Kőbányai Polgári Serföző és Szent István Tápszerművek R.-T.

Alkalmi olcsó vétel!

Arad belvárosban Bul. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) közelében, legforgalmasabb utvonalon 50 év óta fennálló üzletház, benne levő fűszerüzlettel, italméréssel, 4 szobás, fürdőszobás elfoglyható lakással eladó, azonnal átvehető. HAASZ-IRODA Arad, Strada Románului (Zrínyi-ucca) 5. 16.509

TOZSDEI HIRLAP

a legjobb és lege terjedtebb budapesti napilap.

Megjelenik délutánonként 12—16 oldal terjedelemben. A legeredményesebb hirdetési orgánium Pollitika, Kőz. gazdaság, Tőzsde, Színház, Sport. Legpontosabb hírszolgálat a világ minden részéből. Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 78. 300

Hölgyfodrászat,

női- és uri manicűr, mindennemű szépség hibák kezelése, 8 hajfestés 8 2512

Terézia Felter

Kilián Teri vezetése mellett. Arad, Str. Metiana (Ferry-u.) 12. I. em.

Szöllő alkalmi vételek!

Méneses 7 holdas prima uri szőlő felszereléssel, 2 koltával. — Gyökerek 2 1/2 kat hold koltával, felszereléssel 130.000 Lejért. — Cevastinon 2 1/2, 4 és 6 holdas szőlő koltával és felszereléssel és több kisebb-nagyobb szőlők eladásra előjegyezve:

„Argus“-nál Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) I. 166

Női és férfi kalapok tisztítását festését minden színben, átalakítását a legújabb divat szerint valamint kemény kalapok tisztítását szegését, panama és szalma kalapok fehérítését pontosan eszközöl:

GALLO GYORGY

kalapos, ARAD, Strada Brațianu 17. (az udvarban). 1499

Kitutófiu

élesztőkihordásra felvételük.

Vértes lisztüzletben Arad. 2474

Szép berakásos régi ruhaszekrény 1 ajtó és berakásos kis fali vitria eladó. Arad, Piața Mihai Viteazul 9. (Ferenec-tér) 6

Antiqua déli 11—2 óráig

Marcşa Béla

uri szabó

BUDAPEST, Városház-ucca 16. I. emelet. (Párisi-ucca sarok).

A magyar főváros előkelő köreinek, valamint Erdély és a Bánát Budapesten tartózkodó uri közönségének kedvelt szabója. — Nagy választék eredeti angol szövetelekben. Közismerten előkelő ízlés. Szolid árak.

Kellemesen

szórakozhatik Aradon, a Strada Eminescu 36. szám alatti régi jégházban

„Vadember“-hez

címzett vendéglő kerthelyiségének újonnan renovált tekepályáján. Kiváló hegyaljai borok, frissen csapolt sör, izletes hideg és meleg ételek, pontos kiszolgálás mellett kaphatók. Az ünnepélyes kertmegnyitás május 1-én lesz. 15087

Szőrme

árak és téli ruhák nyári gondozásra legutányosabban

J. Nagy

szücs üzletében Arad, Str. Alexandri (Salacz-u.) 5. szám alatt helyezhetők el. Alakítások és javítások a legmodernebb kivitelben jutányos áron eszközöltnak

Ha gyermekét sze-
reti, akkor ruházatát **Deutsch Anna,**

ARAD, Strada Alexandri (Salazar-ucca) 1. szám alatti divatszalonban szerzi be.
Női costümök, felöltők, ruhák a legújabb divat szerint, raktáron tart mindennemű ruhákat,
valamint hozott keiméből mértékűtán készít a legjobban és legizlésebben, méretekelt áron

**Czipő ujdonságok nagy vá-
lasztékban Apponyi Testvéreknel ARAD, Bulev.
Reg. Ferd. 13**

Malom eladások.

Műmalom Bánáthban lakóházzal, legjobb
üzatermő vidéken, a vasúti állomás
közelségében, kereskedelmi és
vámörésre bevezetve, kedvező fizetési
feltételekkel, ezenkívül négy, hat, nyolc
és tíz járatu malomok, mind legjobb bu-
catermő vidékeken, részletfizetésre is
eladók. Értekezni lehet **HAASZ AL-
BERT** ingatlanforgalmi irodájában Arad,
Str. Románului (Zrinyi-ucca) 5, ahol az
eladó ingatlanok előjegyzése és bármi-
ilyen felvilágosítás díjtalan. 16.508

Kiadó lakásokat keresünk.
Ertekezni C. F. R. menetjegy irodában
Arad, Str. Baritiu 3. (Rákoczy-u.)

OCCASIO

Épész-üzlet teljes berendezéssel, varró-
géppel stb. jó vendékörrel ocsón eladó.
Ertekezni C. F. R. menetjegy-irodában,
Arad, Str. Baritiu 3. (Rákoczy-u.) 2120

Telket keresek

ARADON a Calea Radnei
(Radnai-uton) vagy vasut
közeliében. 2481

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Alkalmi vételek!

Aradon, a belvárosban magán- és bér-
házak parkettás lakással és a külváros
minden részén teljes, gazdálkodásra
megfelelő magán- és bérházak, eladók

Muntean és Flora

Iroda, 2478
Arad, Bul. Regina Maria 10. (Andrássy-
tér) Lengyel-butorgyár házában. 2478

Romanovsky Ernő

ablakredőnykereskedés és szerelés
198
Timisoara, IV., Fröbl-ucca 12. sz.

En Csillag Anna

180 cm. hosszú
örösi Loreley ha-
jamat az általam
feltalált kenőcs és
szappan 14 havi
használat után
kaptam. Ez az egye-
dül szer hajhullás
ellen és annak nö-
vését előmozdítja,
a fejbőrt erősíti,
férfiaknál előmoz-
dítja a teljes, erő-
teljes szakálnöve-
st és rövid használat után egy a haj, min-
a szakáll természetes fényű és sűrűségű
lesz és megkíméli a legvégsőbb korig id-
előtti korai megöszüléstől. Egy tégely kenőcs
Lei 50.— Egy darab szappan Lei 35.—

Kapható minden gyógyszerárban és
drogériában vagy az összes előzetes be-
küldésre mellé a romániai fölerakattól:
Gracia Kozmetikai Laboratorium
ARAD, 18778

ÚJ ROMÁNIÁBAN
két speciális nagyforgalmu üzlet
gazdag áruválogatással,
fényes kirakatokkal, kapcsolatos
irodarákthelyiségekkel
egy Kotozsvárt, egy Marosvásárhelyi
legforgalmasabb helyeken (Fő-téren)
2418 eladók. Rodio 4188
Banküzlet vagy bármely vállalat részére
igen alkalmasak.
Cim: a „CONSUM” Közgazdasági
nyiség szerkesztőségében CLUJ.

Órajavitások legolcsóbbak

Reiner Ede órásnál ARAD,
Strada Braşului (Weizer Mnos-ucca) 19/21

Szűllős háztelkek Str. Abaterului (Vágo-
hid-uccán) rajtalyvó 5 házzal, áronalul
eladotnak „Argus”-nál Arad, Str. Eminescu 1.

Házvevők figyelmébe!

**Bérházak Str. Marases-
tiu 8 és 4 szobás elfoglal-
ható lakással.**

Emeletes ház a város központjában elfoglalható 4 szobás uri lakással
500.000 lejért. Földszintes magánház belvárosban 4 szobás elfoglalható la-
kással 400.000 lejért. Város főterén 5 szobás parkettás elfoglalható nagyuri
lakással. Belváros közelében magánház 4 szobás elfoglalható lakással
210.000 lej. Új magánház 3 szobával beköltözhető 170.000 lej. — Új ma-
gánház 5 szobás fürdőszobás lakással 400.000 lej. — Új magánház 3 szo-
bával verandával Marosparton 300.000 lejért. — György-uccában kis új
magánház 80.000 lejért, Vágóhid uccán parcellákon 5 ház 50—80.000 lejig ked-
vező feltételekkel eladó. „Argus”-nál Arad, Str. Eminescu (Deák F.-ucca 1.)

Varga és Rosenfeld

vilamos világítási vállalat
ARAD, új Neuman ház.
Csillár salon!!
Díjtalan költségvetés!

**Cukor László és fia
fakereskedése**

ARAD,
Calea Bihorului No. 11.

2470

**Exploatarea Padurei Halmagiu
Aradana soc. Comerciala
si Industriala Fratii Spitz.**

Biroul central:
Arad, Bulev. Reg. Maria 9.
Központi Iroda.

Halmagiu-I Erdőüzem
Aradana Kereskedelmi és
Ipari R.-T. és Spitz Testvérek. 2471

OLCSÓ HÁZELADÁSOK!

Belvárosban legforgalmasabb utvonalon
emeletes ház 4 modern lakással, egy fél
holdas kerttel 600 ezer lej. — Belvárosi
földszintes ház 3 lakással, melyből egy
4 szobás, fürdőszobás lakás elfoglalható
400 ezer lej. — Belvárosi 3 lakásos ker-
tes ház, 4 szobás, fürdőszobás, elfog-
lalható lakással, 100 ezer lejes költség-
nel terhelve, 340 ezer lej. — A város
összes részeiben magánházak, kertes-
házak, bérházak, gazdálkodásra alkal-
mas házak, mind elfoglalható 3—6 szo-
bás lakásokkal, Iparvállalatnak, vagy
gyáralapításra alkalmas épületek és tel-
kek eladók. Értekezni lehet **HAASZ
ALBERT** ingatlanforgalmi irodájában
Arad, Str. Románului (Zrinyi-ucca) 5,
ahol az eladó ingatlanok előjegyzése,
vagy bármilyen felvilágosítás díjtalan.

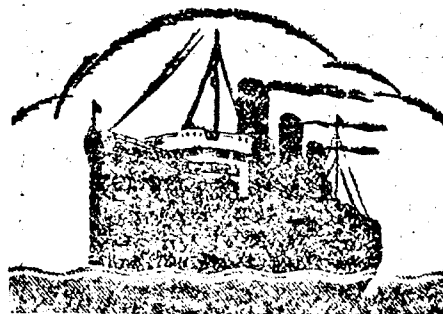
Oleó háztelkek

200 négyszögűlesek eladó!
2448 14.000 és 18.000 Lej részlet-
fizetés mellett kaphatók.

Muntean és Flora, Arad, Bulev.
Regina Maria (Andrássy-tér) 10. ujszám.

Rece csipkék (Filé)

oleó áron eladó.
Arad, Piața Sft. Sava (Kelemen-tér)
6. sz., földszint 3. 2459

**Hamburg-Amerika Linie
United America Lines**

Közvetlen és rendszeres járatok modern
gyorshajóinkkal

Hamburgból—Kanadába.

Két-szer hetenként indulnak új gyors-
hajóink: a „Deutschland”, „Albert
Ballin”, „Reliance” és „Resolute”

Hamburgból—New-Yorkba

valamint állandó összeköttetés
Délamerikába, Cuba és
Mexicoba

Elsőrangú ellátás minden osztályban,
2, 4 és 6 ágyas kabinok a harmadik
osztályban.

Társalgó termek az összes osztá-
lyokon.

Felvilágosítással az összes utazá-
si lehetőségekről, valamint utazási
ügyekben mindenkor díjmentesen
készszággal rendelkezésre áll a Ro-
mánia Vezérképviseletének

Lazar H. LAZAROAITZ fiókja

Arad, Str. Eminescu (Fehér Kertart
épület) 2464
Bucuresti, Calea Grivitei 183.

Cunard Line.

T. utasainkkal van szerencsénk közölni, hogy modern, legújabb ha-
jóinkkal, jelentékenyen megnagyobbítottuk és javítottuk a forgalmat

Kanadába.

Hajóink hetenként átszállás nélkül indulnak 260

Hamburgból és Cherbourg-ból

Felvilágosításokat minden utazási ügyben díjmentesen eszközöl a
CUNARD LINE fiókja Timisoara
Közszolgálat, Hunyadi-ut 40. sz.

Ujságmakulatura

5 kgr.-os és-
:: magokban ::

kapható a kiadóhivatalban

Megkaptam a legjobb patkányirtó szeri,

kerem egy próbairtat, mig patkány mutatkozik, semmi fele díjazást nem fogadok el.

Fried Ignác

1924 április 27.
patkányirtó, Arad, St. Jeleter 16. (Háromveréb ucca 4. szam.) 2393

Apró hirdetések.

TUDNIVALÓ AZ APRÓHIRDETÉSEKRŐL: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel ki-vánt szavakat aláhuzással kell jelezni. — Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

MOLNAR és gépész állandó állást keres májusra. Minden őrleli eljárásban jártas. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2458

KERESÜNK perfekt gép- és gyorsírónőt jó kézírással, mielőbbi belépéssel. Román nyelv tudása előnyt biztosít. Irásbeli ajánlatok benyújtandók Seidner Bernát és Fla íatermelő céghez Arad, Strada Metianu (Forray-ucca) 2. 2486

PERFEKT szobaleány 1-ére felvétetik Herman igazgatónál textilgyár Arad. 2475

MAJOROSNÓT keresek városhoz közeli gazdaságba. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2472

GYAKORLOTT vasalónő felvétetik Knapp Sándor kelmefestő Arad, Strada Episcopul Radu (Magyar-ucca) 26. 2492

PERFEKT bejáró főzőnő felvétetik Arad Strada Consistorului (Batthyány-ucca) 11. II. emelet. 2488

MINDENES főzőnőt bejárónőnek keres azonnali belépéssel két szobás lakást lakó fiatal házaspár. Jelentkezni Arad, Bulev. Regele Ferdinand 10-19. I. em. balra. 2510

SZOBALÉANY, vagy minden 1-ére felvétetik. Kepes Arad, Strada Iosif Vulcan 6. (Kazinczy-ucca 11.) 10.052

VARRÓNÓK külső munkások, kik jártasak gyermekruha varrásban felvétetnek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 10.052

RÖVIDARU engrosban jártas segédek keresünk azonnali belépésre. Cim Kelet hírlapirodában Arad. 10.052

IRODISTANÓ gyakorlattal felvétetik. Német nyelvben jártas, előnyben. Ajánlatokat Kelet hírlapirodába Arad kérünk. 10.052

MINDENES szobaleány felvétetik Arad, Strada Consistorului 5. (Batthyány-ucca 29.) földszint 1. 2517

SZOBALÉANY felvétetik Arad, Strada Crisan (Karolina-ucca) 5. első emelet, ajtó tizenegy. 2520

NEVELŐNŐT, vagy háziasszonyt keresek, lehetőleg németet, öt éves kisfiú mellé. Arad, Piata Avram Iancu (Szabadságtér) 12. II. emelet, 15. 15.037

BOR, sör, pálinka üzennél, vagy nagyobb vendéglőben, felügyelői, vagy ehhez hasonló állást elfoglalnék. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2519

Vételek és eladás.

REUMA szesz, kifundon bevált szer köszvény, csusz, megzsába, stb. ellen. Dr. Földes gyógyszerár Arad 54

GYERMEKÁGY, servisek, háló berendezés, ebédli szőnyegek, scheson terítők, kávék csészék, evőeszközök, berakott kazetták, antik szekrény, ágyak, csillárok, arany terítő, horgolt terítők, 1 ablakra függönyök, csipke ágyterítők, kékpek, asztalok, székek, vaságy, disztárgyak, férfi és női ruhák, varrógép, arany karcsattóra, ezüst retikül, stb. eladó. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

MOTORFÜRÉS 6 lóerős, jókarban eladó esetleg cséplésre felesbe kiadó. Cim Haász Arad, Piata Mihai Viteazul (Ferenc-tér) faterlep. 2476

EGY jókarban levő világos gyermekkoscsi eladó. Arad, Str. Simeon Balint 16. (Dessewffy-ucca 1.) 2473

KÉT DARAB ajtó, kétajtós szekrény, nagy takaréktűzhely eladó. Arad, Str. N. Grigorescu (Muakácsi-u.) 8-9. 2494

KÜLÖNFÉLE butorok eladók. Arad, Strada Muresauu (Nádor-u.) 11-14. szám. 2496

MOTOREKÉK, gőzgépüzemi cikkek, olajok, tovoita, dobsin, rétegiem, tömítések, Vermorel permetezők, kufak, fecskendők, Kovács Soma Társánál Arad. 2502

KÉZIKOCSIT, négykereket megvételre keresünk. Kovács Soma Társaság Arad. 2500

EBEDLŐ díofából modern, keveset használt, eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

SMITH-PREMIER írógép, Dictaphon, jogi könyvek, eladók. Arad, Minorita-épület, ajtó 3. 2505

TELJESEN új, angol bőrgarnitúra, nagyon olcsón eladó. Arad, Str. Eminescu 13-7. Földes divat-szalón. 2506

KAZAL SZÉNA prima, olcsón eladó Farkasnál, Gáj, Str. Anton Pan (Szerb-u.) 2507

ZONGORA félhosszu, tanulásra igen alkalmas, hosszabb időre bérbeadó, vagy eladó, Victoria-irodában Arad, Piata Avram Iancu 16. 2509

CLUBFOTEL, garnitúra vászonnal bevonna, eladó. Cim Arad, Bulev. Regele Ferdinand 20-13. a házfelügyelőnél. 10.052

EVEZŐS-CSOLNAKOK olcsón eladók. Arad, Strada Ciontea (Pöltenberg-ucca) Czeiler faterlepén. 15.037

ÚJ gyapjúfűsülő, tépő farkassal, olcsón eladó. Ludvig Arad, Acsev-palota. 2508

CEMENT FEDÉLCSERÉP-PRÉS Germania, legjobb gyártmány. Készleten Kovács Soma és Társánál Arad. 2501

EGY alig használt, jókarban levő nagy jég szekrény mézárós, vagy vendéglős részére eladó. Cim Arad, Piata Rádulescu 7. (Bockay-tér 1.) Háztulajdonosnál. 2515

VILÁGOS háló, mahagoni szalon garnitúra olcsón eladó. Arad, Strada Brațianu (Weitzer-ucca) 7. II. emelet, Wolfnál. 15.037

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése, 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 881

NYERS borkövet vesz Irom Arnold Arad, Strada G. Alexandrescu (Bercsényi Miklós-ucca) 39. 1608

GUMMIKABÁTOK 780 lejtől kezdve nagy választékban kaphatók Muzsaj József fériruha áruházában Aradon a színházzal szemben. 2457

MODERN mahagoni hálószoba butor olcsón, sürgősen eladó Löwy asztalosnál Arad, Calea Radnei 2. 2483

Ingatlan.

EMELETES üzletház elfoglalható üzlethelyiséggel Aradon Piata Avram Iancu (Szabadságtér) 825 ezer lejt eladó. Haász-iroda Arad, Strada Románului (Zrinyi-ucca) 5. 16.509

ARAD, Str. Abatorului (Vágóhid-ucca) 22-50. számú magánház 387 □-öl telekkel eladó. 2493

FÖLDVEVŐK FIGYELMÉBE. Ötvenöt kat. hold sikkirtok, idej vetéssel, lakóházzal, gazdasági épületekkel, 640 ezer lejt eladó. Haász-iroda Arad, Strada Románului (Zrinyi-ucca) 5. 16.509

ARAD, Calea Saguna 226. számú ház azonnal elfoglalható lakással eladó. 2495

EMELETES VILLA nagy udvarral, kerttel, földszintes négy lakásos ház udvarral, nagy kerttel, eladó. Értekezhetni dr. Gross Ignác ügyvédnél Arad, Strada Brațianu 2. délutánonként. 2497

ARAD, Strada Rásboieni (Apafi-ucca) végén 846 □-öl házhely, Strada Gelu (Almos-uccában) 160 □-öl beltelek és transzportdők eladók. Soltz Arad, Strada Vasile Pagubă 45. 2504

UCCAI 80 négyszögletes szép helyiség kiadó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.037

Földvevők figyelmébe!

Szilágyban 412 holdas uribirtok négy millióért. Lugos mellett 300 holdas hatezer lejtért holdanként. Körömentén 260-270 holdas birtok élő és holt felszereléssel három millióért. Temesvár mellett 200 holdas uribirtok sok élő és holt felszereléssel. Becskerekéi vonalon 178 holdas uribirtok kastélya holtfelszereléssel kedvező fizetési feltételekkel **eladók**.

Megbizott: „ARGUS” iroda ARAD, Str. Eminescu, Deák F.-u. 1.

5 HP. Benzinmotor

kifogástalan állapotban
üzemben megtekinthető: **eladó.**

Husz, Arad, Str. Marasesti 37-39. (Kossuth-u. 17.)

55-60 HP. Stock
55-60 HP. W. D

motorok

kitűnő jó állapotban, teljes gyári felszereléssel kaphatók:

Izsó Erdélyi

TIMIȘOARA, Lloyd-palota. :: Telefon: 21-94
Távirat cím: ERIZS.

PORTER

A Sannicolaulmare (Nagy-szentmiklósi) sörfőzde és Maláta-gyár r. t.

Aradi főlerakatában
Piata Catedralei
(Thökoly-tér) 14. kapható az igazi

Porter gyógy

valamint a kiváló

Salon és Back
üditő sörei,

melyek hónapokon át elállnak.

Telefon 430. 1778-I

HAZTELKEK részletfizetésre is Micalaca-Noun (Ujmiklakán.) Cim Palina János fűszerkereskedő Micalaca-Noun (Ujmikelaka.) 2521

Üzletek.

ÜZLETHELYISÉG pékségnek, vagy más műhely részére kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2477

PIACTÉRI üzlethelyiségek kiadók Tabakovicsnál Arad, Piata Catedralei (Thökoly-tér) 12. 15.036

SÜTTERAIN pinchehelyiség, világos és tágas, kiadó. Arad, Strada Grecianu (Perényi-ucca) 5. 15.036

Oktatás.

KÖNYVVITEL, levelezés, magyar-német gyorsírás tanítás Engelhel. Arad, Strada Brancovic 2. 15.036

Ellátás.

KÉT intelligens fiatalember teljes ellátást kaphat azonnal. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2511

ELSŐRENDŰ házikoszt. Leves, főzelék, sülttel, úszta. Abonenseknek havi 500 lej. Arad, Str. Marasesti és Str. Episc. Ciorogaria (Kossuth- és Vécsey-ucca) sarok vendéglő. 2518

Különféle.

ELVESZETT egy 1/2 pár ezüst függő. Megtaláló illő jutalomban részesül, ha azt Gallert J. és Fia cég üzletében Arad, Ióter leadja. 2523

IRÓGÉPEK, kellékek raktára, szakszerű javítóműhely. Szegfü Arad, Piata Luther 8. Telefon 111. 1660

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elsajátítható állandó varró-és szabásati tanfolyam Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 40a) udvari feljárt, II. em. 2348

PÉNZKÖLCSÖNÖKET betáblázásra folyósítatok. Haász-iroda Arad, Strada Románului (Zrinyi-ucca) 5. 16.509